



De impact van conflictframing

Een analyse van de berichtgeving over Syrië in de vier grootste Nederlandse dagbladen en hun lezers.

Naam: Cindy Gordon
Student nummer: 359850

Begeleider: Dr. Nel Ruijgrok

Master Media Studies / Media & Journalistiek
Erasmus School of History, Culture and Communication
Erasmus Universiteit Rotterdam

Master Thesis
24 juli 2014

VOORWOORD

Eindelijk, een jaar later dan gepland, heb ook ik mijn scriptie ingeleverd. Toen ik er vorig jaar mei achter kwam dat ik mijn scriptie nooit voor de deadline zou kunnen afronden had ik direct besloten een zomerpauze in te lassen en gewoon rustig aan een paar maanden langer door te gaan met mijn scriptie. Deze ‘paar maanden’ vlogen voorbij en opeens was het alweer mei, was ik net begonnen bij mijn nieuwe baan, vond ik het hoogtijd om te verhuizen en leek het me een goed moment om toch nog een poging te wagen om die scriptie af te schrijven. Toen ik de stand van zaken en mijn optimistische plan aan mijn begeleidster Nel Ruigrok voorlegde had ik eigenlijk verwacht dat zij dit een idioot idee en een onmogelijke opgave zou vinden. Tot mijn verbazing was haar reactie helemaal niet zo negatief. Ja, er moest nog heel wat gebeuren, maar als ik dit echt wilde was zij bereid om mij deze laatste weken nog te begeleiden.

Daarom is mijn begeleidster Nel Ruigrok de eerste persoon die ik wil bedanken voor alle hulp, het motiveren, het aansturen, het geduld en haar flexibiliteit. Zonder haar begeleiding had ik mijn scriptie nooit afgekregen. Daarnaast wil ik mijn ouders en mijn zusje bedanken voor de mentale steun en het geloof in mijn kunnen. Wanneer ik weer een klaag, aanstel en zelfmedelijdend moment had wisten jullie mij met jullie nuchtere houding en humor altijd wel te kalmeren en mij net weer dat zetje in de rug te geven om door te gaan. Ook mijn vriendinnen wil ik bedanken, voor zowel hun steun als voor de momenten van ontspanning, die ik zo nu en dan hard nodig had. Tot slot wil ik mijn vriend Eric bedanken die altijd voor mij klaar staat en mij door deze periode heen heeft gesleept met zijn steun, motivatie, zorg en hulp.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	4
2. THEORETISCH KADER.....	8
2.1 Functies van media.....	8
2.2 Nieuws waarde.....	9
2.3 Compassion fatigue.....	10
2.4 Verschillen tussen media.....	11
2.5 Agenda-setting.....	13
2.6 Framing.....	14
2.6.1 Framing van Conflicten.....	16
2.6.2 Thematisch en episodisch frame.....	17
2.6.3 Diagnostisch en prognostisch frame.....	18
2.7 Framing effecten.....	19
3. METHODE.....	24
3.1 Inhoudsanalyse.....	24
3.1.1 Dataverzameling en onderzoeksperiode artikelen.....	24
3.2 Enquête.....	26
3.2.1 Dataverzameling en onderzoeksperiode enquêtes.....	26
3.3 Analyse en operationalisering.....	27
3.3.1 Operationalisering van de frames.....	28
3.3.2 Precision and recall.....	30
3.3.3 Operationalisering van de enquêtes.....	30
4. RESULTATEN.....	32
5. CONCLUSIE.....	44
5.1 Resultaten ten opzichte van de media en het publiek.....	45
5.2 Discussie.....	47
LITERATUURLIJST.....	49
BIJLAGE.....	53
Bijlage A – ZOEKSTRINGS.....	53
Bijlage B – ENQUÊTE.....	55
Bijlage C – CODEBOEK.....	56
Bijlage D - PRECISION & RECALL.....	57

1. INLEIDING

Vanaf eind 2010 raakt het onrustig in verschillende Arabische en Noord-Afrikaanse landen. De burgers komen in opstand tegen het heersende regime met hun dictators en wensen hervormingen. Deze protesten werden in gang gezet op 17 december 2010 in Tunesië toen de jonge fruitverkoper Mohamed Bouazizi zichzelf in brand stak (Van Leeuwen, 2011). Hij deed dit omdat hij geen andere uitweg meer zag. Snel hierna breidde de onrust zich uit naar omliggende landen zoals Libië, Egypte, Yemen, Bahrein, Algerije, Marokko en Syrië. Deze golf aan protesten wordt ook wel de Arabische Lente genoemd. In sommige landen verliepen de protesten redelijk vreedzaam, terwijl in andere landen de protesten uitliepen op gewelddadige confrontaties tussen het regime en de betogers. De leiders uit Tunesië, Egypte, Jemen zijn inmiddels afgetreden of gearresteerd. Kadhaffi, toenmalig president van Libië, is tot nu toe de enige leider die gedood is. Een van de landen die ook te maken kreeg met de invloeden van de Arabische Lente is Syrië. Sinds maart 2011 is het onrustig in het land en het einde van het conflict lijkt anno 2014 nog niet in het vooruitzicht (Abdel Samad, 2011).

Op 17 maart 2011 worden de Syrische burgers opgeroepen om te protesteren tegen het regeringsbeleid, dit wordt in Syrië ook wel ‘de dag van de waardigheid’ genoemd. Hierbij kwamen in de grootste steden van Syrië demonstranten bijeen om hun ongenoegen te uiten over het huidige regime. De dagen erna demonstreerden er iedere dag steeds meer burgers in Damascus, de hoofdstad van Syrië. De Syrische president Bashar al-Assad, besloot hier op actie te ondernemen. Het gewelddadige ingrijpen van de overheid tegenover de burgers zorgde voor vele slachtoffers. De redenen van de demonstranten om in actie te komen tegen hun regering zijn om een einde te maken aan de hoge mate van corruptie in het land en pleitten zij voor de vrijlating de vele politieke gevangenen. Uiteindelijk werden de protesten ook aan de president Bashar al-Assad gericht en eisten de demonstranten dat hij zou aftreden.

De twee jaren die volgden bleven roerige jaren in Syrië. De aard van de protesten werd steeds gewelddadiger en het ingrijpen van het leger van de president al-Assad werd steeds meedogenlozer. Dagelijks worden er veel burgers worden gedood en velen anderen vluchtten naar de omliggende landen zoals Turkije en Jordanië. Ondanks de beloftes van president Bashar al-Assad om de situatie te verbeteren, lijkt deze alleen maar te verslechteren.

De opstand begon ooit als een demonstratie tegen de dictatuur, maar eigenlijk zit het probleem veel dieper geworteld binnen de bevolking van Syrië. De opstand lijkt ook deze dieper liggende problemen bloot te leggen zoals de botsing tussen de verschillende religies en etnische groepen/ minderheden in het land.

De internationale gemeenschap heeft vanaf het eerste moment van de demonstraties in Syrië de situatie gade geslagen. Verschillende pogingen van de internationale gemeenschap om aan de onderhandelingstafel te gaan zitten met de Syrische president liepen op niets uit, slechts een aantal keren is ingestemd met een wapenstilstand. Deze tijdelijke oplossingen bleken in de praktijk weinig tot geen effect te hebben en het geweld zette vrijwel onverminderd voort.

Pas vanaf het moment dat de Syrische regering op 21 augustus 2013 vermoedelijk chemische wapens had ingezet tegen de eigen bevolking, begon de rest van de wereld zich er actief mee te bemoeien zonder dat er militair werd ingegrepen. (Dreyfuss, 2011). Door het verbond tussen Syrië, Rusland en China werd militair ingrijpen voor de VS en Europa erg bemoeilijkt. Hierdoor is het ook een strijd tussen de grootmachten geworden (www.nos.nl/nieuws/dossiers/Syrië, 2014). De huidige situatie in Syrië (april, 2014) ziet er nog altijd slecht uit. Dagelijks vallen er veel slachtoffers en vluchten er veel burgers naar buurlanden. De internationale gemeenschap is nog altijd op zoek naar een geschikte oplossing. (www.nos.nl/nieuws/dossiers/Syrië, 2014).

In de Nederlandse media is veelvuldig bericht over de burgeroorlog in Syrië. In feite zijn de media de belangrijkste bron van informatie voor de gemiddelde Nederlander over het conflict in Syrië. Zij zijn afhankelijk geworden van de berichten van de journalisten en hoe zij over het conflict in Syrië berichten.

De intensiteit en de complexiteit van het conflict maken het een lastig onderwerp voor journalisten om te verslaan, ook maakt deze complexiteit en diversiteit van het onderwerp het mogelijk om de situatie op verschillende manieren in kaart te brengen. Zo kunnen journalisten er voor kiezen om de focus te leggen op bijvoorbeeld Syrië binnen de context van de Arabische Lente. Of leggen ze juist meer nadruk op de moment opname van het aantal slachtoffers en vluchtelingen? Wordt er een link gelegd tussen Syrië en de oorlog tegen het terrorisme of 9/11? Richt de journalist zich op de mogelijke oplossingen voor het conflict? Of berichten zij juist over de oorzaken van het

conflict? Het kiezen van een verschillende invalshoek wordt ook wel framing genoemd in de communicatiewetenschappelijke literatuur. Deze invalshoek kan verschillen per dagblad (Bakker & Scholten, 2013).

Over het algemeen wordt er onderscheid gemaakt tussen populaire- en kwaliteitskranten. Het is veelal de verwachting dat een kwaliteitskrant naar verhouding meer politieke onderwerpen publiceert en populaire kranten zich meer richten op amusement en entertainment (Bakker & Scholten, 2013). Kranten als de Volkskrant, NRC Handelsblad, NRC Next en Trouw, worden veelal als kwaliteitskranten gezien en kranten als De Telegraaf, Algemeen Dagblad, Spits en Metro worden als populaire kranten getypeerd. Deze indeling wordt ook grotendeels in dit onderzoek aangehouden.

Berichtgeving heeft effect op het publiek en de media vormen de belangrijkste bron van informatie voor het overgrote deel van het publiek, daarom zal de berichtgeving van de media ook hun meningsvormen beïnvloeden (Semetko, Valkenburg en de Vreese, 1999). In dit onderzoek kijken we naar de berichtgeving in de Nederlandse kwaliteitskranten en populaire kranten en onderzoeken we het effect van deze berichtgeving op het publiek. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende onderzoeksvraag:

In hoeverre verschillen populaire- en kwaliteitskranten onderling in hun berichtgeving over Syrië en in hoeverre heeft dit effect op de lezers?

De Arabische Lente omvat een groot aantal gebeurtenissen in een wereld die wij hier in het westen eigenlijk niet kennen. Zij ondergaan daar veranderingen waar wij ons geen voorstelling bij kunnen maken. Wanneer wij ons bij een bepaald issue moeilijk kunnen inleven in de situatie wordt het lastiger voor zowel de journalist als het publiek om zich echt een beeld te kunnen vormen (Van Leeuwen, 2011, Malek & Wiegand, 1997). Ook gaat de discussie voort op internationaal niveau, zo is er vrijwel continu de vraag of er ingegrepen moet worden en zo ja, hoe er in gegrepen kan worden zonder dat de situatie verder escaleert. In feite is hier ook een internationaal machtsspel ontstaan tussen

grootmachten als Rusland de Verenigde Staten en China (www.nos.nl/nieuws/dossiers/Syrië, 2014). Ook dichterbij heeft het conflict consequenties, zoals teruggekeerde Syriërs naar Nederland die niet langer naar behoren kunnen functioneren in de maatschappij (www.nos.nl/nieuws/dossiers/Syrië, 2014). De berichtgeving over Syrië duurt nog voort tot op de dag van vandaag. We zijn als burger afhankelijk van de berichtgeving vanuit de media. Hierdoor is het relevant voor het publiek vanuit welk oogpunt er wordt bericht over conflicten en of het uit maakt welke media je gebruikt. Daarnaast is het van belang in hoeverre deze verschillende invalshoeken daadwerkelijk invloed hebben op het publiek. Daarbij kunnen media invloed hebben op de maatschappij die het publiek kunnen beïnvloeden op het niveau van hun keuze in beleid. Het is dus voor journalisten en journalisten in spe van belang dat zij zich er van bewust worden dat zij een mate van invloed hebben op het publiek. Ook voor het publiek is het interessant om te weten in hoeverre zij beïnvloed worden door de media die zij gebruiken. Er wordt onderscheid gemaakt tussen populaire- en kwaliteitskranten, waardoor er meer inzicht komt in de verschillen tussen deze mediagroepen en hun cultuur. Dit is interessant voor nieuwsredacties, journalisten en ook voor de lezer. Tot slot kunnen frames effect hebben op beleidsmakers, wat in tijden van conflict van extra waarde is.

Er is al veel onderzoek gedaan naar framing van conflicten en de effecten van framing. In dit onderzoek gaat het om een actueel thema, waar nog niet veel onderzoek naar is gedaan. Wel is er al steeds meer te vinden aan onderzoek over de Arabische Lente, maar studies specifiek over Syrië zijn er nog niet veel. Het onderzoek biedt uitbreiding op conflictframing en het gebruik van frames in verschillende mediagroepen. Ook biedt dit onderzoek een combinatie aan informatie van framing in dagbladen en de effecten op de lezers bij een actuele casus. Het geeft daarom meer invulling aan het thema Arabische Lente en geeft ook meer inzicht over berichtgeving over conflicten en de effecten hiervan. Daarnaast bieden de resultaten nieuwe inzichten hoe publiek omgaat met nieuws over ingewikkelde conflicten in een niet-westerse cultuur.

2. THEORETISCH KADER

2.1 Functies van media

Vrijwel alle informatie die wij als burgers op het moment hebben van de situatie in Syrië halen wij uit de media. Dit geldt voor de meeste onderwerpen. Wanneer er niet over een onderwerp wordt bericht, is de kans groot dat wij dit niet mee krijgen. Naast de functie van media als informatievoorziening zorgen zij ook voor een sturende factor, omdat mensen op basis van de informatie die zij krijgen invulling en betekenis kunnen geven aan politieke en maatschappelijke issues (Gamson, Croteau, Hoynes, en Sasson, 1992). Media maken het voor ons mogelijk om informatie te krijgen die wij zelf niet zomaar kunnen vergaren, maar omdat zij vaak onze enige bron zijn is het belangrijk dat nieuws zo objectief en nauwkeurig mogelijk verslagen wordt. In de praktijk is dat niet altijd even goed haalbaar.

Zo bespreken Shoemaker en Reese (1996) het *hierarchy of influence* model. In dit model worden factoren genoemd die van invloed zijn op de keuze welk nieuws de media haalt. Zo heb je te maken met ideologie en cultuur, ook wel het ideologisch niveau, maar ook de cultuur van de krant, wat te maken heeft met interne factoren binnen de organisatie zoals de doelgroep van de krant en de concurrentie, is een tweede factor. De derde factor heeft te maken met elite- en belangengroepen met een machtspositie en wordt het extramedia niveau genoemd. Als vierde factor wordt mediaroutine genoemd. Dit is op het niveau van bron en informatie selectie. Ook nieuwswaarden vallen hieronder. Tot slot wordt het individuele niveau aangehaald als vijfde factor. Dit zijn de overtuigingen en normen en waarden van de journalist zelf die tot uitdrukking kunnen komen in het nieuws (Shoemaker & Reese 1996).

Gezien de verschillende factoren die de journalist kunnen beïnvloeden is het lastig om nieuws geheel objectief te brengen. Dit onderzoek zal voornamelijk op het niveau van mediaroutine zijn door de focus op de factoren nieuwswaarde en framing te leggen.

2.2 Nieuws waarde

Media hebben slechts beperkte tijd en ruimte om gebeurtenissen aan bod te laten komen. Hierdoor halen lang niet alle gebeurtenissen het nieuws (Oates, 1981). Galtung en Ruge (1965) tonen in hun studie naar berichtgeving over buitenlandse conflicten aan dat dit mede komt door verschillende criteria waar kwesties over het algemeen aan voldoen voordat zij het nieuws halen. Deze factoren zullen niet voor alle journalisten dezelfde prioriteit hebben, want zoals in de vorige paragraaf al is beschreven wordt een journalist op verschillende niveaus beïnvloed (Shoemaker & Reese, 1996). De factoren die zijn opgesteld zijn ook wel nieuws waarden en bestaan volgens Galtung en Ruge (1965) uit de volgende twaalf waarden: Frequentie, drempelwaarde, ondubbelzinnigheid, betekenis, harmonie, uitzonderlijkheid, continuïteit, elitelands, elitepersonen, personificatie en negativiteit. Zij stellen dat des te meer nieuws waarden een gebeurtenis bevat, des te groter de kans dat de gebeurtenis het nieuws haalt (Galtung & Ruge, 1965).

De media en de samenleving zijn continu aan veranderingen onderhevig, hierdoor zullen er ook verschuivingen in de nieuws waarden plaatsvinden. In het onderzoek van Harcup en O'Neill (2001) zijn deze nieuws waarden van Galtung en Ruge (1965) opnieuw vanuit het perspectief van het medialandschap bekeken en verkleind tot een lijst van de volgende tien factoren: entertainment, verrassing, goed nieuws, slecht nieuws, elite, sterren, omvang, relevantie, het vervolg verhaal en tot slot de media-agenda (Harcup & O'Neill, 2001, p. 279). Deze aangescherpte reeks aan nieuws waarden toont wel dat de kern gelijk is gebleven aan die van Galtung en Ruge (1965). Een gebeurtenis moet volgens Harcup en O'Neill (2001) aan minstens één van deze waarden voldoen om nieuws te kunnen worden.

Uit onderzoek van Wu (2003) blijkt dat de geografische afstand een steeds belangrijkere rol krijgt bij de beslissing of een buitenlands item urgent is. Met name het eigen land, buurlanden en mondiale grootmachten krijgen nog gemakkelijk aandacht in het nieuws (Wu, 2003). Waar het gaat om buitendlands nieuws speelt de nieuws waarde ' nabijheid ' een belangrijke rol (Galtung & Ruge, 2006). Zo laat Wu (2003) ook zien dat des te groter de geografische en vooral culturele afstand, des te complexer de situatie voor de ontvanger wordt. Hierdoor wordt de berichtgeving over andere landen niet alleen beperkter maar ook selectiever en oppervlakkiger bericht. (Biltreyst & Joye, 2005).

Een voorbeeld van een conflict dat weinig aandacht kreeg door de geografische afstand is het conflict in Rwanda. In het onderzoek van Myers, Klak en Koehl (1996), werd onderzoek gedaan naar de verschillen in de berichtgeving over het conflict in Rwanda en in Bosnië. Deze conflicten, die rond dezelfde tijd plaatsvonden, hebben veel van elkaar weg. Voornamelijk de belangen die de westerse wereld heeft in het Midden-Oosten en de culturele verschillen tussen Afrika en de westerse wereld hebben er uiteindelijk voor gezorgd dat er minder over het conflict in Rwanda werd bericht dan over het conflict in Bosnië. Zo werd bijvoorbeeld de Afrikaanse cultuur erg gezien als primitieve stammen. Dit is een cultuur die niet te vergelijken is met de westerse cultuur, wat het voor journalisten complexer maakt om het conflict in kaart te brengen (Myers et al., 1996).

De Arabische Lente en daarmee ook het conflict in Syrië, speelt zich af in een wereld waar wij ons in het westen weinig bij kunnen voorstellen. Het is ver van ons bed, een onvergelijkbare cultuur en ook bij oorlog kan het grootste gedeelte van onze bevolking zich niets bij voorstellen. In dat opzicht lijkt de situatie in Syrië op die van Rwanda. Toch heeft het conflict in Syrië meerdere kenmerken van nieuwswaarde dan Rwanda en zijn wij door de Nederlandse media wel op de hoogte gehouden van die situatie, wat waarschijnlijk wederom te maken heeft met de belangen van het Westen in het Midden-Oosten (Van Leeuwen, 2011). Hierdoor is ook de Arabische lente en het Syrische conflict qua hoeveelheid uitgebreider verslagen dan het conflict in Rwanda.

2.3 Compassion fatigue

Höijer (2004) behandelt in haar onderzoek de theorie van 'global compassion'. Deze theorie houdt in dat het publiek door middel van de media leed en onrecht in andere delen van de wereld kan beschouwen. Deze berichtgeving zou er vervolgens voor zorgen dat het publiek en de journalist een bepaalde vorm van emotie of compassie ervaart bij het consumeren van die berichtgeving. Door de duur van het conflict in Syrië leek de urgentie af te zwakken. Het nieuws bleef lange tijd dezelfde strekking hebben namelijk, er zijn veel aanslagen met veel doden. Hierdoor kan er *compassion fatigue* optreden (Höijer, 2004). Wanneer mensen te veel worden geconfronteerd met leed dan gaat het hen juist tegenstaan. In feite worden zij moe van het zien van het leed en raken zij hier onverschillig onder. Dit gebeurt voornamelijk bij langdurige blootstelling van een bepaald leed bij een issue. Niet alleen

het publiek, maar uiteraard ook bij journalisten kan *fatigue* optreden. Het gevolg hier van is dat zij steeds minder over het onderwerp zullen berichten (Hoijer, 2004).

Dit is ook te verwachten bij de berichtgeving over het conflict in Syrië. Pas in september 2013 zal waarschijnlijk de berichtgeving weer toenemen, nadat er chemische wapens waren ingezet tegen het volk door de Syrische regering. Door deze ontwikkeling kreeg het conflict weer nieuwswaarde. Het werd weer relevant, vanaf dat moment vielen er niet meer alleen dagelijks doden, maar werden er ook mensenrechten geschonden.

2.4 Verschillen tussen media

Er zijn tegenwoordig veel nieuwe en vooral online media beschikbaar die informatie aan de lezer kunnen overbrengen. Toch wordt er in dit onderzoek gekozen voor het onderzoeken van berichtgeving in dagbladen. Het voordeel bij het lezen van dagbladen is namelijk dat lezers terug kunnen bladeren en dat ieder het op zijn eigen tempo kan lezen en verwerken. Hierdoor kan de lezer de informatie beter tot zich nemen en bevordert het de “opslag” van de informatie (Kleinijenhuis & Scholten, 1989).

Binnen de dagbladen zijn er ook verschillen in inhoud. Zo beschrijven Bakker en Scholten (2013) het verschil tussen een ‘populaire krant’ en een ‘kwaliteitskrant’. Bij het horen van deze termen kan je gemakkelijk misleid worden, want het idee wordt geschetst dat een populaire krant geen kwaliteit heeft. Dit is niet wat er in essentie verschilt aan de termen. Het verschil zit hem volgens hun in de mate waarin een krant aandacht besteedt aan ‘(politieke) informatie’ of eerder aan ‘entertainment’ (Bakker & Scholten, 2013). Een krant met weinig informatie en veel amusement wordt gezien als een populaire krant (Bakker & Scholten, 2013), deze kranten hebben als doel om de behoefte van de lezers te bevredigen (Hoof, 2000). Daar tegenover wordt de krant met veel informatie en weinig amusement gezien als een kwaliteitskrant (Bakker & Scholten, 2013), deze kranten hebben als doel om hun lezers zo goed mogelijk in te lichten over de situatie (Hoof, 2000). Volgens het onderzoek van Kussendrager en Van der Lugt (2007) is het verschil tussen Nederlandse populaire- en kwaliteitskranten niet zo groot als in het buitenland. De verschillen die zij wel aantoonde in de Nederlandse dagbladen zijn voor kwaliteitskranten dat daar meer diepgang werd gevonden met nuances, een hoger taalniveau werd gebruikt, zij kritischer zijn en zich meer richten op politiek,

internationale berichtgeving en kunst/literatuur. Voor populaire kranten geldt volgens Kussendrager en van der Lucht (2007) dat hierin, naast entertainment/showbizz, het nieuws vaak sensationeler wordt gebracht. Hierin zijn daardoor vaak berichten over rampen en misdaden uitgebreider bericht dan politieke kwesties. In het onderzoek van Biltreyst en Desmet (2009) naar buitenlandse berichtgeving wordt ook gesteld dat kwaliteitskranten veelal meer buitenlandse onderwerpen publiceren dan populaire kranten. In Nederland worden De Telegraaf en het Algemeen Dagblad als populaire kranten beschouwd en het NRC Handelsblad, De Volkskrant en Trouw als kwaliteitskranten (Bakker & Scholten, 2013).

In kwaliteitskranten is het te verwachten dat er meer over het conflict in Syrië wordt bericht dan in populaire kranten, allereerst omdat het eerder informatieve dan een entertainment waarde bevat. Daarnaast focussen kwaliteitskranten meer op buitenlands nieuws. Tot slot is het onderwerp over Syrië complex en bevat niet genoeg sensatie om frequent in een populaire krant te verschijnen. Eerder werd het begrip *compassion fatigue* aangehaald (Hoijer, 2004), waarbij berichtgeving over een onderwerp na verloop van tijd kan afnemen omdat de journalist genoeg heeft van de ellende (Hoijer, 2004). *Fatigue* zal bij kwaliteitskranten waarschijnlijk minder snel optreden, omdat daar meer focus ligt op internationale onderwerpen en het onderwerp waarschijnlijk toch al minder prioriteit en nieuwswaarde heeft voor populaire kranten (Kussendrager & van der Lucht, 2007).

Hypothese 1: Kwaliteitskranten bevatten meer berichtgeving over het conflict in Syrië dan populaire kranten.

Hypothese 2: Er is sprake van een hogere mate van *fatigue* in populaire kranten dan in kwaliteitskranten.

2.5 Agenda-setting

Media dienen niet alleen als informatievoorziening, zij hebben ook invloed op de beeldvorming van het publiek over zowel politieke als maatschappelijke kwesties (Gamson et al., 1992). De keuze van de berichtgeving bepaalt onder andere wat het publiek belangrijk vindt, ook wel agenda setting. Wanneer een item prominent in de media verschijnt, zal dit item door het publiek belangrijker worden (McCombs & Shah, 1972). Dit fenomeen bepaalt vooral waar men aan denkt en niet zozeer hoe.

MacKuen, Bruce en Coombs (1981) ondervonden in hun studie dat dit soort problematieken met name op de kaart gezet worden wanneer het een conflict betreft. Ook in het onderzoek van Wayne Wanta en Yu-Wei Hu (1993) wordt besproken hoe internationaal nieuws met name hoog op de agenda komt te staan wanneer het een conflict betreft. Dit wordt omschreven aan de hand van twee verschillende onderwerpen in Frankrijk. Op het moment dat er Franse verkiezingen waren, werd hierover in de VS nauwelijks bericht. Toen er echter rond dezelfde tijd een terroristische aanslag werd gepleegd in Parijs, kwam dit wel hoog op de agenda en werd er vele malen meer over bericht in de VS (Wayne Wanta & Yu-Wei Hu, 1993).

De agenda-setting theorie blijft niet beperkt tot de media agenda (Dearing & Rogers, 1996). Ook de publieke en politieke agenda worden beïnvloed door de media en vice versa. Massacommunicatiemiddelen hebben veel invloed en hierdoor kunnen zij politici een bepaalde kant op sturen. Wanneer problemen door de massamedia op de kaart gezet worden, wordt de overheid min of meer gedwongen om hier in ieder geval een reactie op te geven. Op deze manier heeft agenda-setting een mate van invloed op beleidsmakers (Dearing & Rogers, 1996).

Deze theorie van agenda-setting en het bepalen waar men aan denkt, noemt Weaver (2007) het eerste niveau van agenda setting. Het tweede niveau gaat volgens Weaver (2007) een stap verder, hier wordt niet alleen bepaald waar men over denkt, maar ook hoe men er over denkt. Dit heeft een mate van overeenkomst met framing, al gaat framing dieper in op de cognitieve en morele processen (Weaver, 2007).

2.6 Framing

Tuchman (1978) vergelijkt dit begrip met het uitzicht van een raam. Wanneer men door dit raam kijkt, heeft men een groot uitzicht, maar ziet niet alles. Er ontstaat een selectie binnen de kozijnen die een fractie van de werkelijkheid tonen vanuit een bepaald perspectief. Dit gebeurt, al dan niet bewust, ook met het nieuws. Er wordt een selectie van de werkelijkheid getoond en deze volgt vanuit het perspectief van de journalist. Dit frame dat is ontstaan kan vervolgens de interpretatie van het publiek beïnvloeden.

Over de concrete definitie van framing heerst geen overeenstemming, maar een gangbare definitie van framing is die van Entman (1993). Volgens hem is framing:

“ to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation for the item described”
(p.52).

Het gaat er in zijn definitie om dat bepaalde delen van informatie geselecteerd worden en meer worden benadrukt ten opzichte van andere informatie. Dit benadrukken is ook wel wat Entman (1993) omschrijft als het meer “salience” maken “making a piece of information more noticeable, meaningful, or memorable to audiences” (p. 53). Framing is vaak onvermijdelijk en daarom is het lastig om een frame direct te herkennen (Entman, 1991).

Als de uitleg van Tuchman (1978) en de definitie van Entman (1993, 1991) als uitgangspunt worden genomen, kan framing worden omschreven als een proces van selecteren en benadrukken van aspecten die van belang zijn om een bepaalde gewenste realiteit te schetsen.

Om onderscheid te maken tussen de werking van frames en het ontstaan van frames gemakkelijker te begrijpen heeft Scheufele (1999) dit onderverdeeld in mediaframes en individuele frames. De mediaframes zijn onderdeel van een bepaalde tekst en de individuele frames zijn persoonlijke kaders van de ontvanger die de ontvanger helpen om informatie voor zichzelf beter te begrijpen en verwerken (Scheufele, 1999). In dit onderzoek wordt gericht op mediaframes, omdat er

onderzocht wordt welke frames er door de media worden aangeboden aan het publiek om het conflict in Syrië te interpreteren.

Het mediaframe van Scheufele (1999) komt tot stand door middel van framebuilding (De Vreese, 2005) en het publieksframe aan de hand van frame setting (de Vreese, 2005). Frame-building heeft hierbij betrekking op de manier waarop een frame tot stand komt door middel van de journalist. Dit heeft te maken met de selectie van nieuws en het *hierarchy of influence model* van Shoemaker en Reese (1996), dat eerder is besproken waar zij interne en externe factoren die de journalist beïnvloeden bespreken. Deze frames die hier uit voort komen, komen tot uitdrukking in de inhoud van de mediaboodschappen (de Vreese, 2005). De andere vorm van framing wordt door de Vreese (2005) frame setting genoemd en de daarbij gevormde publieksframes. De frames die tot uiting komen in de berichtgeving in de media worden door het publiek ontvangen, waardoor de inhoud van deze berichten invloed kunnen uitoefenen op de manier waarop de ontvanger de gebeurtenissen interpreteert, al speelt hierbij de voorkennis van de ontvanger een grote rol. (de Vreese, 2005).

De Vreese (2005) onderscheidt daarnaast mediaframes ook in twee types, de issue-specifieke frames en de generieke frames. De issue-specifieke frames zijn van toepassing op een bepaald onderwerp of een gebeurtenis. Studies daarnaar nemen een gebeurtenis als basis om na te gaan hoe deze gebeurtenis in bepaalde media wordt geframed. Op deze manier kan het onderzoek naar de issue specifieke frames de kenmerken van dat onderwerp nagaan. De generieke frames daarentegen zijn frames die toe te passen zijn op verschillende onderwerpen en zijn dus niet beperkt tot een specifiek issue. Deze frames overstijgen het specifieke onderwerp en plaatsen het onderwerp in een groter geheel ofwel een groter overkoepelend frame. Hierbij spelen factoren als tijd, onderwerp of culturele context geen rol.

In dit onderzoek wordt er gekeken naar de framesetting bij kranten. Daarnaast wordt er gekeken naar verschillende mediaframes en de daarbij gevormde publieksframes.

2.6.1 Framing van Conflicten

Wanneer er sprake is van een conflict binnen een land, of tussen verschillende landen, dan vormen er zich vaak verschillende visies rond dit conflict. Deze visies kunnen worden uitgedrukt in frames. Dit was bijvoorbeeld te zien in een onderzoek van Yank (2003) naar de NATO luchtaanvallen in het voormalig Joegoslavië. Yang (2003) bevond hierbij dat het ingrijpen van de NATO in de Amerikaanse media werd geframed als “humanitarian aid humanitair ingrijpen/hulp” voor Kosovo-Albaniërs. In de Chinese media werd dit echter geframed als een “interventie” (Yang, 2003). Dit is een voorbeeld waarbij vooral issue-specifieke frames worden gebruikt. Voor dit onderzoek zal juist onderzoek gedaan worden naar generieke frames.

In onderzoek naar generieke frames kan er bijvoorbeeld gekeken worden naar de frames van Semetko en Valkenburg (2000). Zij stelden na onderzoek vijf generieke frames op, het ‘conflict-frame’, ‘human interest-frame’, ‘verantwoordelijkheids-frame’, ‘moraliteits-frame’ en het ‘economische gevolgen-frame’. Het ‘conflict-frame’ richt zich op conflicten tussen groepen en individuen, instituties of bedrijven. Het ‘human interest-frame’ richt zich op het ‘menselijke’ aspect van een bepaald issue. Het ‘verantwoordelijkheids-frame’ wijst een verantwoordelijke aan voor een bepaald issue die of de oorzaak is van het issue of die moet zorgen voor een oplossing. Het ‘morele-frame’ doet een beroep op je morele waardes en het ‘economische gevolgen-frame’ focust op de economische gevolgen van het issue. Deze generieke frames kunnen op vrijwel alle berichtgeving worden toegepast.

Bij conflicten in het bijzonder is het van belang of er geen grote cultuur verschillen zijn tussen het onderwerp waar over bericht wordt, de journalist en het publiek. Wanneer er een conflict is in een land met een niet-westerse cultuur wordt dit door de journalist vaak met minder context in de media gebracht, omdat journalisten minder kennis van de cultuur hebben en minder begrip voor de levenswijze. Vaak worden deze volken ook gezien als ‘de ander’ (Malek & Wiegand, 1997). Hierdoor nemen journalisten ook aan dat het publiek hier geen interesse in heeft (Philo, 2001)

2.6.2 Thematisch en episodisch frame

Andere generieke frames zijn het thematisch en het episodische frame (Iyengar, 1991). Episodisch framen focust op het weergeven van afzonderlijke, geïsoleerde gebeurtenissen die niet direct iets met elkaar te maken hebben. Bij het episodische frame mist daarom vaak de context bij een bericht. Daarentegen is er bij thematisch framen juist wel sprake van een bredere analytische of historische context bij de gebeurtenis (Iyengar, 1991).

Bij berichtgeving over militaire conflicten is het conflictframe een veel gebruikt frame (Kamhawi, 2006) Vaak gaat een conflict over een geïsoleerde gebeurtenis, Kamhawi (2006) deed onderzoek naar de verslaggeving over het Israëlische en Palestijnse conflicten dit onderzoek wijst uit dat het conflictframe het dominante frame was voor nieuwsuitzendingen op televisie. Een conflict gaat bijna altijd over een geïsoleerde gebeurtenis, in die zin is het conflictframe eigenlijk episodisch. Wanneer een conflict toch binnen een breder perspectief of historische context wordt geplaatst zou het conflictframe juist een thematisch frame zijn.

Eerder is verondersteld dat er een verschil gemaakt kan worden tussen populaire- en kwaliteitskranten en dat hierbij de mate van entertainment en informatieverstrekking bepalend is of een krant als populaire of kwaliteitskrant gezien wordt. Het verschil tussen een thematisch en een episodisch frame wordt ook bepaald door het soort informatie. Bijvoorbeeld een thematische invalshoek zal eerder te verwachten zijn in kwaliteitskranten, omdat deze veelal meer informatie bieden. Het is dus goed mogelijk dat wanneer een bericht meer context en overkoepelend nieuws bevat, dit minder sensatie/entertainment bevat en daarom eerder te verwachten is in een kwaliteitskrant dan in een populaire krant.

Deelvraag 1: In hoeverre is er een verschil in de mate van gebruik van het
thematisch en episodische frame in populaire en kwaliteitskranten?

2.6.3 Diagnostisch en prognostisch frame

Twee andere generieke frames zijn het diagnostische frame en het prognostische frame Snow, Vliegthart en Corrigan-Brown (2007). Berichtgeving rond een bepaald onderwerp kan er toe leiden dat de ontvangers van de boodschap een bepaalde relatie gaan zien tussen een bepaald probleem en de daarbij mogelijk oplossingen voor deze problemen. Het diagnostische frame duidt op het “probleem” dat wordt omschreven dat veelal wordt getypeerd als een probleem dat hoognodig aangepakt moet gaan worden. Er is dan ook sprake van een “schuldige” voor het probleem. Het prognostische frame biedt eigenlijk de oplossing voor het diagnostische frame, ofwel het probleem. Dit komt vaak gepaard met een “aanvalsplan” om deze oplossing daadwerkelijk uit te voeren (Snow, et al 2007, p. 387). In hun studie onderzochten zij berichtgeving over de opstanden in de voorsteden van Parijs en in hoeverre hier gebruik werd gemaakt van diagnostische frames en prognostische frames. Zij bevonden dat het van belang is in welke periode een bericht wordt vrijgegeven en welke actor er wordt gebruikt in het bericht (Snow et al., 2007)

War en Peace Journalism zijn twee frames die gebruikt kunnen worden bij de berichtgeving over conflicten (Galtung & Ruge, 2006). War journalism is een gebruikelijk frame als het berichtgeving over conflicten betreft, peace journalism daarentegen wordt zelden toegepast (Galtung & Ruge, 2006). Deze twee uitersten representeren beide verschillende denkwijzen over dezelfde zaak, wat leidt tot bijna tegenovergestelde invalshoeken bij de berichtgeving. Hierbij is het noodzaak om zorgvuldig tussen deze frames te kiezen. Peace journalism is, zoals de naam al zegt, georiënteerd op vrede. Hierbij staat oorzaak-gevolg centraal en wordt goed en slecht vermeden, waardoor het een neutrale en dus onpartijdige invalshoek probeert aan te nemen. Ook richt dit zich meer op de oplossingen en onzichtbare effecten van oorlogen of conflicten, zoals trauma en schade aan de samenleving. Dit frame is daarom eigenlijk zowel een prognostisch frame, want het biedt oplossingen, maar ook een thematisch frame, want het toont context en wederzijds begrip. Aan de andere kant is war journalism juist gericht op geweld en de zichtbare gevolgen van de oorlog of het conflict. Het frame is vaak partijdig en richt zich op de goede en de slechte en stopt direct met de berichtgeving wanneer de oorlog voorbij is. Dit heeft daarnaast weer overlap met het episodische frame en richt zich op los staande gebeurtenissen.

Nog een kenmerkend voorbeeld van het verschil tussen diagnostische en prognostische frames is die van de oorlog in Irak. Een onderzoek naar de verschillen in berichtgeving over deze oorlog in de USA en Zweden toonden een significant verschil in de berichtgeving. De Amerikaanse kranten waren meer geneigd om de oorlog vanuit een militair en prognostisch frame te verslaan. De Zweedse kranten hanteerden vaker een verantwoordelijkheidsframe en anti-war protest frames (Dimitrova & Strömbäck, 2009).

In het onderzoek van Semetko en Valkenburg (2000) worden er onder andere verschillen tussen populaire kranten en kwaliteitskranten onderzocht. Een van de uitkomsten was dat kwaliteitskranten vaker een verantwoordelijkheidsframe hanteerden dan populaire kranten. In principe is een verantwoordelijkheidsframe het frame dat een bepaalde oorzaak aangeeft voor een probleem, dit is hetzelfde bij het diagnostische frame van Snow et al., (2007). Daarom wordt verwacht dat ook het diagnostisch frame meer in kwaliteitskranten zal worden toegepast.

Deelvraag 2: In hoeverre is er een verschil in de mate van gebruik van het diagnostische en het prognostische frame in populaire en kwaliteitskranten?

2.7 Framing effecten

Onderzoek naar framing van buitenlandse problematiek of conflicten is erg belangrijk, omdat het gevolg kan hebben op de manier waarop het publiek en waarschijnlijk ook beleidsmakers de ernst van de situatie inschatten en dus uiteindelijk of er hulp geboden kan en gaat worden (Evans, 2010). Daarnaast wordt er ook gesteld dat de framing effecten bij buitenlandse conflicten groter zijn dan bij conflicten op eigen bodem, omdat media voor een groot deel van het gewone publiek, maar vaak ook voor de beleidsmakers, de enige manier van informatieverstrekking zijn (Evans, 2010).

Als gevolg van deze verschillen in framing vanuit verschillende media, zal de ontvanger voornamelijk de invalshoeken van de media die hij gebruikt kennen en interpreteert de ontvanger de gebeurtenissen op de manier waarop de media het beschrijven (Snow, et al., 2007).

Er kan gezegd worden dat framing een mate van invloed heeft op hoe er over een onderwerp wordt gedacht.

Frames 'introduce or raise the salience or apparent importance of certain ideas, activating schemas that encourage target audiences to think, feel and decide in a particular way' (Entman, 2007, p. 164).

Voordat er onderzoek gedaan kan worden naar effecten van framing bij de ontvanger moeten de meest voorkomende mediaframes duidelijk in kaart gebracht worden. Dit is noodzakelijk, omdat het weinig waarde heeft om een effect van een niet veel voorkomend frame of een onduidelijk frame te analyseren (de Vreese, Peter & Semetko, 2001). Dit onderzoek behandelt beide vraagstukken. Zowel het analyseren van de gebruikte frames als de daarbij horende effecten.

Het onderzoek van Nelson (1997) laat een soortgelijk resultaat zien. Zij onderzochten ook de interactie tussen de media inhoud en de ontvangers. Zij onderzochten de interpretatie van een nieuwsbericht bij een groep respondenten. Het onderwerp in het onderzoek is de controversiële groep de Ku Klux Klan. De tolerantie voor deze omstreden groep varieerde opvallend op basis van het gebruikte frame. Zo werd er bijvoorbeeld gebruik gemaakt van de frames "het recht op vrijheid van meningsuiting" en het frame "de handhaving van de publieke orde". Wanneer een respondent het nieuwsbericht met het "vrijheid van meningsuiting" frame hadden, bleken zij toleranter dan respondenten die het nieuwsbericht met het andere frame hadden gelezen.

Druckman (2001) zet uiteen aan welke criteria er moet worden voldaan voordat er een effect bij de kijker ontstaat door framing. Allereerst is het belangrijk dat de persoon bekend is met het frame. Hij haalt zelf het voorbeeld 'vrijheid van meningsuiting' aan. Wanneer een consument niet bekend is met dat frame, kan er geen effect binnen dat frame ontstaan, omdat het geen beschikbare optie is in de herinnering van die respondent. Daarnaast moet deze herinnering volgens Druckman (2001) ook toegankelijk zijn en betekenisvol. Voornamelijk wanneer een persoon recent in aanraking is gekomen met het frame is de kans groot dat deze ook onbewust wordt teruggehaald.

Semetko, Valkenburg en de Vreese (1999) hebben een experiment opgezet om de effecten van framing te toetsen. De deelnemers zijn in hun onderzoek opgedeeld in vier groepen en krijgen allen twee artikelen: een over criminaliteit en een over de invoering van de euro. Per groep werden de artikelen vanuit een bepaald frame gemanipuleerd zodat het een duidelijk frame bevat. Het gaat om het conflictframe, het economische gevolgenframe, het human interest frame en het verantwoordelijkheidsframe. De resultaten van het onderzoek tonen aan dat de frames die zijn gebruikt in de artikelen de herinneringen van de deelnemers dermate zijn beïnvloed dat zij vragen over de artikelen in overeenstemming met de frames beantwoorden. Bepaalde aspecten uit het artikel werden juist vergeten door de deelnemers, omdat de frames dominant aanwezig waren. Met name het human interest frame dat werd gebruikt in het artikel over criminaliteit had een groot effect op de deelnemers (Valkenburg, Semetko & de Vreese, 1999). In 2004 deed de Vreese een soortgelijk onderzoek met gemanipuleerde artikelen en het effect hier van. Hierbij bevestigde hij wederom het effect van framing op de ontvanger.

Iyengar (1990, 1991) heeft veel studies gedaan naar thematische en episodische frames. Zo heeft hij ook onderzocht wat mogelijke effecten zijn bij het publiek nadat hij is beïnvloed door thematische of episodische frames. Een voorbeeld hiervan is een experiment waarbij respondenten geconfronteerd worden met berichten over armoede. Zodra het bericht thematisch wordt geframed, door bijvoorbeeld de oorzaken van de armoede te noemen, legt de lezer eerder de verantwoording van de armoede bij de maatschappij als geheel. Daarentegen wanneer er episodisch wordt geframed, door bijvoorbeeld het verhaal van een individu die verarmde te beschrijven, legt de lezer eerder schuld bij de individu die armer raakt. Iyengar (1990, 1991) concludeerde hieruit dat deze wijze van framen uiteindelijk effect kan hebben op hoe burgers tegenover bepaalde beleidsmaatregelen staan.

Na de experimenten van Iyengar heeft Aaroe (2011) verder gekeken naar de effecten van episodische en thematische frames. Dit is gedaan door te kijken naar de emotionele reacties van lezers. Vervolgens heeft hij bevonden dat wanneer er sprake is van weinig of geen emotionele reacties een sterker thematisch frame van toepassing was, en andersom, wanneer er wel emotioneel wordt gereageerd er eerder een sterk episodisch frame werd gebruikt (Aaroe, 2011).

De meeste onderzoeken naar effecten van framing worden gebaseerd op korte termijn studies, omdat de vragen direct na het lezen van de artikelen worden gesteld. Om deze reden worden effectstudies vaak bekritiseerd, omdat de lange termijn buiten beschouwing wordt gelaten terwijl deze lange termijn effecten eerder van toepassing zijn op realiteit. Lechler en de Vreese (2011) hebben daarom een onderzoek gedaan naar effecten op lange termijn. Dit deden ze op basis van berichtgeving over politiek en toetsten deze effecten van de frames in termijnen van een dag een week en na twee weken. Zij concludeerden, tegen hun eigen verwachtingen in, dat deze effecten ook op langere termijn zichtbaar bleven. Deze effecten leken ook te worden beïnvloed door de mate van de voorkennis van de deelnemers. Met name de deelnemers die minder kennis hadden van politiek bleken sterker te zijn beïnvloed door de frames.

Het conflict loopt al gedurende langere tijd en Lechler en de Vreese (2011) vernamen bij hun onderzoek dat effecten van framing ook op langere termijn kunnen plaatsvinden. Eerder in de literatuurstudie wordt aangehaald dat er een verschil wordt verwacht in de gebruikte frames en of het een populaire of kwaliteitskrant betreft (Bakker & Scholten, 2013). De vraag is nu in hoeverre de frames die we bij de artikelen testen, namelijk het thematisch/episodische frame en het diagnostisch/prognostische frame, ook te constateren zijn bij het publiek en of deze frames overeenkomen met de mate van aanwezigheid van de frames in de kranten. Om dit op een exploratieve manier te onderzoeken zijn hiervoor de volgende deelvragen opgesteld.

Deelvraag 3: Worden de lezers van populaire en kwaliteitskranten beïnvloed door het thematische en episodische frame en in hoeverre correspondeert dit met de frames in het soort krant dat zij lezen?

Deelvraag 4: Worden de lezers van populaire en kwaliteitskranten beïnvloed door het prognostisch en diagnostisch frame en in hoeverre correspondeert dit met de frames in het soort krant dat zij lezen?

Eerder in het onderzoek is de theorie van compassion *fatigue* van Hoijer (2004) aangehaald. Hier wordt eerder in het onderzoek gekeken naar de effecten op de journalisten, echter heeft *compassion fatigue* ook effect op het publiek. Lechler en de Vreese (2011) toonden aan dat berichtgeving ook op lange termijn invloed kan hebben. Dit zou betekenen dat bij langdurige blootstelling aan berichtgeving over Syrië en de vervelende omstandigheden in het gebied, het publiek onverschillig kan raken voor de berichtgeving over Syrië en hierdoor niet langer de behoefte voelt om dit nieuws te volgen (Hoijer, 2004). Eerder in het onderzoek is ook aangegeven dat kwaliteitskranten waarschijnlijk meer aandacht zullen besteden aan het conflict in Syrië, hier zou daarom bij de lezers eerder *fatigue* kunnen optreden. Aan de andere kant tonen juist kwaliteitskranten meer diepgang en zullen populaire kranten eerder de sensatie, zoals het aantal slachtoffers vermelden. Om die reden zou er ook juist in populaire kranten *fatigue* op kunnen treden. Om te onderzoeken of er bij de respondenten een mate van *fatigue* aanwezig is en bij welk soort krant dit sterker aanwezig is, is de volgende deelvraag opgesteld:

Deelvraag 5: In hoeverre is er sprake van *fatigue* bij de lezers van populaire en kwaliteitskranten en is hier ook een verschil tussen de lezers van de soorten kranten te merken?

3. METHODE

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden is er in dit onderzoek gebruik gemaakt van twee kwantitatieve analysemethodes. Ten eerste is er een kwantitatieve automatische inhoudsanalyse gedaan om de berichtgeving over Syrië in de Nederlandse Dagbladen te onderzoeken. Daarnaast maken we gebruik van een enquête onder de dagbladlezers. In dit hoofdstuk zullen we beide methoden van onderzoek nader toelichten. Daarnaast zullen we de eerder besproken concepten operationaliseren.

3.1 Inhoudsanalyse

Met behulp van een inhoudsanalyse wordt getoetst in hoeverre er een verschil is in de berichtgeving over Syrië tussen populaire en kwaliteitskranten. Een inhoudsanalyse is een analysetechniek waarbij er op systematische wijze bepaalde kenmerken in berichten geïdentificeerd en gekwantificeerd worden (Bryman, 2012, p. 289).

Een inhoudsanalyse biedt objectiviteit doordat er op voorhand categorieën en regels zijn opgesteld voor het analyseren van het materiaal. De toepassing van deze regels gebeurt op systematische en consistente wijze. Op deze manier wordt de invloed van de persoonlijke mening van de onderzoeker zo veel mogelijk beperkt en wordt het onderzoek herhaalbaar, wat betekent dat wanneer het onderzoek nogmaals door een ander zou worden uitgevoerd, en deze regels consistent worden toegepast, zij dezelfde resultaten zullen vinden (Bryman, 2012, p. 290).

In dit onderzoek wordt onderscheid gemaakt in hoeveelheid berichtgeving, om het verschil in nieuwswaarde van het conflict in de mediagroepen te onderzoeken, het verloop van de hoeveelheid berichtgeving, om het concept *fatigue* (Hoijer, 2004) te onderzoeken, tot slot wordt het gebruik van verschillende frames onderzocht, die op deductieve wijze worden getoetst aan de hand van de theorie.

3.1.1 Dataverzameling en onderzoeksperiode artikelen

Het onderzoek analyseert de berichtgeving in het NRC Handelsblad, De Telegraaf, de Volkskrant en het Algemeen Dagblad. Deze vier dagbladen hebben de grootste oplage binnen Nederland. In 2013 ging dit om de volgende oplage aantallen:

Tabel 1. *Oplage per medium in 2013 (http://www.oplagen-dagbladen.nl/ HOI, (2013))*

Krant	Aantal
Algemeen Dagblad	489.746
De Telegraaf	671.860
NRC Handelsblad	215.037
de Volkskrant	298.065
TOTAAL	1.674.726

Deze kranten vormen een doorsnede van de Nederlandse nieuwsvoorziening (Bakker & Scholten, 2013). Bovendien maken we onderscheid in kwaliteits- en populaire kranten gemaakt. Over het algemeen worden kranten als De Telegraaf en het Algemeen Dagblad als populaire kranten beschouwd en kranten als de Volkskrant en het NRC Handelsblad als kwaliteitskranten (Bakker & Scholten, 2013). In dit onderzoek wordt dit onderscheid gemaakt tussen populaire en kwaliteitskranten. De kranten richten zich zowel op jongere en oudere lezers en bedienen daarmee een gevarieerd publiek. Daarnaast wordt er een grote groep vertegenwoordigd door zowel linkse als rechtse kranten te onderzoeken (Bakker & Scholten, 2013). Door de combinatie van deze kranten wordt het gemakkelijker om de uitkomsten te generaliseren voor een groot deel van de bevolking.

De onderzoeksperiode voor de automatische inhoudsanalyse beslaat een tijdsspanne van 17 maart 2011 tot en met april 2014. De startdatum van de onderzoeksperiode correspondeert met de ‘startdatum’ van de eerste protesten in Syrië. De einddatum is het einde van de onderzoeksperiode en eindigt gelijktijdig met de laatste ronde afgenomen enquêtes, in april 2014. Het conflict in Syrië is op het moment nog gaande en heeft daarom geen relevante einddatum. Voor het onderzoek hebben we alle artikelen uit deze periode geselecteerd waarin het woord “Syrië” is gebruikt. In tabel 2 geven we hiervan een overzicht.

Tabel 2. *Aantal krantenartikelen per medium in absolute en relatieve waarden*

Krant	Absolute aantallen	Relatieve aantallen
Algemeen Dagblad	873	13
De Telegraaf	1312	20
NRC Handelsblad	2122	33
de Volkskrant	2168	34
TOTAAL	6475	100

In totaal zijn er 6475 artikelen gevonden die meegenomen worden in de analyse. Voor deelvraag twee is de onderzoeksperiode opgedeeld in twee periodes, zodat de mate van het optreden van *fatigue* te meten is. Deze splitsing ligt op 1 oktober 2012. Alles voor deze periode wordt als de eerste periode gezien en alles hierna wordt als tweede periode gekenmerkt.

3.2 Enquête

Om te onderzoeken in hoeverre deze verschillen in de berichtgeving over Syrië in de dagbladen invloed hebben op de lezers van de dagbladen is er een enquête opgesteld. Het gebruik van enquêtes is een veel gebruikte onderzoekstechniek bij kwantitatief onderzoek. Op deze manier kan je goedkoop en in korte tijd een grote groep respondenten bereiken die allen dezelfde vragen beantwoorden (Baarda et al., 2007).

Een enquête wordt gedefinieerd als een onderzoek waarin wordt getracht informatie en meningen van een populatie of doelgroep te verkrijgen. Vaak gebeurt dit aan de hand van een vragenlijst (Liebert & Langenbach-Liebert, 1995). Om deze karakteristieken van een populatie in kaart te brengen worden er op systematische wijze vragen gesteld aan een vaak grote groep mensen. Het gaat hierbij niet om de antwoorden van een individu, maar om de groep als geheel, zodat we de uitkomsten kunnen generaliseren voor de populatie. De mate van representativiteit van de steekproef, zorgt er mede voor dat de resultaten te generaliseren zijn voor de populatie (Gilbert, 2008).

Met de enquête die is gebruikt voor dit onderzoek wordt nagegaan in hoeverre er verschillen en/of overeenkomsten zijn tussen de onderzochte frames in de dagbladen en de respons van de lezers van deze dagbladen. Daarnaast wordt er gekeken naar de mate van *fatigue* bij de lezer. De enquête is in bijlage B te vinden.

3.2.1 Dataverzameling en onderzoeksperiode enquêtes

De groep respondenten die voor dit onderzoek zijn geënuquêteerd, zijn lezers van het Algemeen Dagblad, De Telegraaf, de Volkskrant en het NRC Handelsblad. Bij het afnemen van de enquêtes zijn de respondenten alleen geselecteerd op het criterium dat zij lezers van één van deze vier kranten moeten zijn, want dat is immers wat er onderzocht wordt in het onderzoek. Om uit een zo gevarieerd

mogelijk publiek een steekproef respondenten te kunnen trekken is er op verschillende locaties data verzameld. Zo zijn er op Rotterdam Centraal, in verschillende supermarkten en via online/social media enquêtes afgenomen. Binnen de groep respondenten is er een grote variatie in leeftijd. Zo is bijvoorbeeld de jongste respondent 18 jaar en de oudste respondent 89 jaar oud. Ook is er geen onderscheid gemaakt in geslacht en is er een evenredig deel mannen en vrouwen geënquêteerd. De enquêtes zijn in twee periodes afgenomen om deelvraag vijf over het optreden van *compassion fatigue* (Hoijer, 2004) te kunnen analyseren. De eerste periode waarin enquêtes zijn afgenomen was in januari/februari 2013. In maart/april 2014 is er een tweede groep respondenten benaderd. Voor het onderzoek hebben we minimaal 50 respondenten per periode per krant geënquêteerd. Dit hebben we gedaan door te blijven enquêteren totdat er voor iedere krant 50 respondenten waren geënquêteerd. Voor de kranten waarbij er uiteindelijk meer dan 50 respondenten waren geënquêteerd zijn er random 50 getrokken voor het onderzoek.

Tabel 3. Aantal respondenten per krant, per periode

Krant	Aantal respondenten p.1	Aantal respondenten p.2
Algemeen Dagblad	50	50
De Telegraaf	50	50
NRC Handelsblad	50	50
de Volkskrant	50	50
TOTAAL	200	200

In tabel 3 is te zien dat er per periode 200 respondenten zijn geënquêteerd en in totaal 400 respondenten. Ook zien we dat het aantal respondenten gelijk is verdeeld over de kranten. Per krant zijn er 100 respondenten geënquêteerd waarvan 50 respondenten in periode 1 en 50 in periode 2.

3.3 Analyse en operationalisering

Voor de analyse van de onderzoeksdata is er gebruik gemaakt van de Amsterdam Content Analysis Toolkit, ofwel AmCAT (Van Atteveldt, 2008). AmCAT is een online computerprogramma waarin diverse databases zijn opgenomen die ook door middel van het programma geanalyseerd kunnen worden. In dit onderzoek gebruiken we het programma om te toetsen in hoeverre de eerder genoemde

frames in de artikelen gebruikt worden. Het gaat hierbij om de volgende frames: prognostisch, diagnostisch, thematisch en episodisch.

3.3.1 Operationalisering van de frames

De frames waar onderzoek naar gedaan wordt zijn het prognostisch en diagnostische frame (Snow et al., 2007) en het thematische en episodische frame (1991). Om het diagnostische en het prognostische frame te operationaliseren voor een automatische inhoudsanalyse wordt er een zoekstring geformuleerd op basis van de theorie van Snow, Vliegthart en Corrigan-Brown (2007). Voor de zoekstrings van de thematische en episodische frames is gebruik gemaakt van het onderzoek van Ruigrok et al.,(2012) Deze theorie is vervolgens in de zoekstring aangescherpt met specifieke kenmerken van het conflict in Syrië. In het volgende deel van de operationalisering wordt er naar de specifieke kenmerken van de frames gekeken, op basis van deze kenmerken zijn de zoekstrings geformuleerd die in Bijlage A te vinden zijn.

Diagnostisch frame

Een diagnostisch frame wordt eerder in het onderzoek beschreven als het berichten over de problemen, oorzaken en aanleidingen binnen een onderwerp. (Snow et al., 2007). Dat betekent voor dit onderzoek concreet dat er oorzaken van de opstanden in Syrië worden genoemd in een bericht. De volgende factoren wijzen volgens Snow et al., (2007) op het gebruik van een diagnostisch frame in een bericht.

- *Politieke factoren:* als corruptie, politieke vrijheid en politieke gevangenen, stemrecht.
- *Socio-economische factoren:* werkloosheid, armoede, verdeeldheid van het volk.
- *Schending van mensenrechten:* als gebrek aan vrijheid van meningsuiting, geen persvrijheid, en onderdrukking van minderheden en terrorisme.

Prognostisch frame

Waar het diagnostische frame zich voornamelijk richt op het in kaart brengen van het probleem, legt het prognostische frame de focus op de oplossing (Snow et al., 2007). Concreet betekent dat voor dit onderzoek dat er een oplossing genoemd moet worden in een bericht voor het conflict in Syrië. De volgende factoren kunnen wijzen op het gebruik van een prognostisch frame:

- *Militaire interventie*: hierbij worden militaire interventies door andere landen aangehaald die Syrië kunnen helpen om het conflict te beëindigen.
- *Aftreden van Assad en zijn regering*: hierbij wordt de val van de regering als mogelijke oplossing gezien voor het conflict in Syrië. Hier onder valt ook het aanstellen van een nieuwe regering.
- *Interne hervormingen*: hier ligt de focus op het hervormen van de genoemde problemen bij de diagnostische frames. Denk aan hervormingen in de politiek, mensenrechten en sociaal-economische hervormingen.

Thematisch frame

Het thematische frame plaatst een onderwerp binnen een context. In het onderzoek van Ruigrok, Van Atteveldt en Takens (2012) worden artikelen over het conflict in Bosnië geoperationaliseerd op basis van thematische en episodische frames. Voor dit onderzoek is deze operationalisering aangescherpt voor het conflict in Syrië. Contexten waarbinnen een bericht geframed kan worden zijn:

- *Arabische Lente*: wordt het Syrische conflict binnen de context van de Arabische lente genoemd?
- *War on terror*: wordt het conflict binnen de context van de oorlog tegen het terrorisme geframed, zoals het noemen van 9/11.
- *Nucleair wapenbezit*: wordt er in een artikel gesproken over mogelijke nucleaire programma's.
- *Mensenrechten*: worden mensenrechten, en met name het schenden hiervan, aangehaald in de artikelen.

Episodisch frame

Een episodisch frame is gebaseerd op een losstaande gebeurtenis. Ook dit frame wordt aan de hand van het onderzoek van Ruigrok et al., (2012) geoperationaliseerd. De basis is behouden, maar er zijn ook hier enkele aanpassingen gedaan, zodat het beter aansluit bij het conflict in Syrië.

- *Aanslagen*: wordt er in het artikel gesproken over (bom)aanslagen, beschietingen, opstanden, protesten, demonstraties etc.
- *Slachtoffers*: wordt het aantal doden, slachtoffers, vluchtelingen of gewonden vermeld in het artikel.

Om deze frames te meten zijn er zoekstrings geformuleerd, deze zijn in bijlage A te zien.

3.3.2 Precision and recall

Om de kwaliteit van de zoekstrings te toetsen is er ook een precision and recall berekening gedaan. Met deze berekening wordt er door middel van een steekproef bekeken in hoeverre de artikelen die we door middel van de zoekstrings hebben gevonden voor de analyse, daadwerkelijk bruikbaar zijn. Daarnaast wordt er ook gekeken in hoeverre er artikelen zijn die wel relevant zijn voor het onderzoek, maar niet zijn gevonden voor de analyse. De precision and recall van de verschillende frames heeft de volgende uitkomsten gegeven: diagnostische frame 89%, prognostische frame 88%, Thematische frame 76% en het episodische frame 88%. Volgens het handboek van Manning en Schütze (2002) zijn deze waarden toelaatbaar voor het onderzoek. De volledige berekening is in bijlage D te vinden.

3.3.3 Operationalisering van de enquêtes

Floyd & Fowler (1995) beschrijven in hun onderzoek de effecten van framing van het conflict van de Palestijnse situatie op het publiek. Dit deden zij aan de hand van open vragen en steekwoorden, zodat de kennis van de respondenten getoetst kon worden. In dit onderzoek wordt er ook gebruik gemaakt van een open vraag. De basis van de enquête bestaat uit één open vraag. Hier kan de respondent alles vertellen wat hij of zij over Syrië weet zonder dat de persoon wordt beïnvloed door opties waar hij zelf nooit aan had gedacht. Door de open vraag in de enquête wordt de kennis van de respondent getest,

hierdoor is goed te meten of de bovenstaande frames ook terug komen in de antwoorden van de respondenten. Enquêtevragen moeten concreet, beantwoordbaar en neutraal zijn (Baarda et al., 2007). In dit onderzoek gaat het slechts om één specifieke, open vraag, die aan deze criteria voldoet. De vragen zijn op systematische wijze afgenomen, geregistreerd en vervolgens statistisch geanalyseerd (Baarda et al., 2007). De zoekstrings die voor de frames in de artikelen zijn opgesteld zijn ook gebruikt bij het analyseren van de enquêtes, zodat we de frames op dezelfde manier meten.

4. RESULTATEN

Voor het onderzoek is geprobeerd om alle artikelen die over Syrië gaan en zijn gepubliceerd in het Algemeen Dagblad, het NRC Handelsblad, de Volkskrant en in de Telegraaf in de periode 1 januari 2011 tot 1 mei mee te nemen in het onderzoek. In totaal zijn er 6475 artikelen gevonden over Syrië binnen de onderzoeksperiode. In tabel 3 zijn de aantallen per krant weergegeven.

Tabel 3. Aantal krantenartikelen per medium in absolute en relatieve waarden

Krant	Absolute aantallen	Relatieve aantallen
Algemeen Dagblad	873	14
De Telegraaf	1312	20
NRC Handelsblad	2122	33
de Volkskrant	2168	33
TOTAAL	6475	100

We zien in Tabel 3 dat de Volkskrant en het NRC Handelsblad meer berichten over Syrië dan het Algemeen Dagblad en de Telegraaf. De kwaliteitskranten beslaan gezamenlijk 66% van de data. Het Algemeen Dagblad bericht met 873 artikelen het minst over Syrië. Om na te gaan of deze verschillen in hoeveelheid berichtgeving significant is, is de volgende hypothese opgesteld.

Hypothese 1: Kwaliteitskranten bevatten meer berichtgeving over het conflict in Syrië dan populaire kranten.

De eerste hypothese betreft de hoeveelheid berichtgeving over Syrië. De verwachting is dat kwaliteitskranten meer zullen berichten over het conflict in Syrië dan de populaire kranten. Om dit te onderzoeken hebben we gekeken naar de gemiddelde aandacht in de twee mediagroepen per maand. In tabel 4 staat dit gemiddelde weergegeven. Daarnaast geven we de totale aandacht weer en ook de relatieve mate ten opzichte van elkaar.

Tabel 4. Aantal geanalyseerde krantenartikelen per medium in absolute en relatieve waarden.

Krant	Absolute aantallen	Gemiddelde	Relatieve aantallen
Populaire kranten	2185	27	34
Kwaliteitskranten	4290	54	66
TOTAAL	6475		100

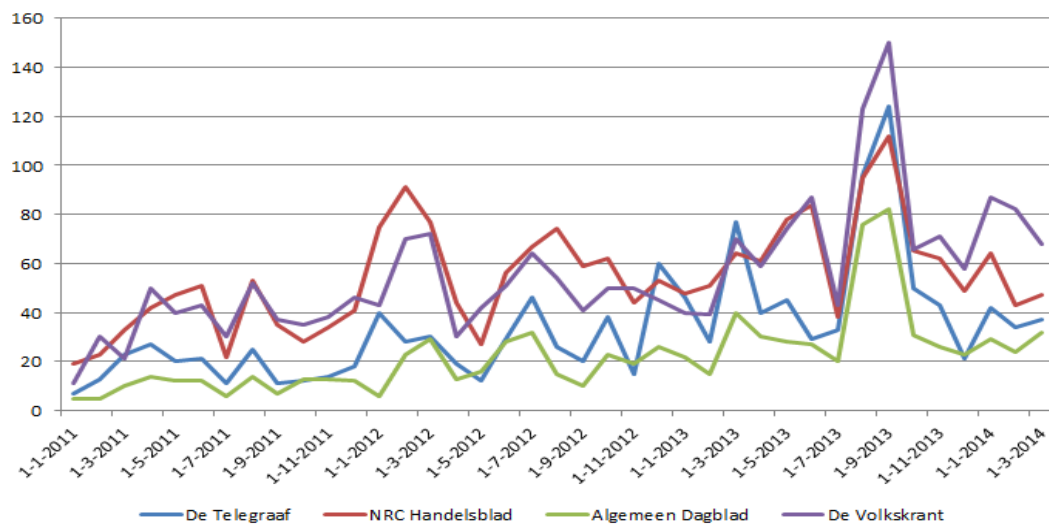
We zien dat kwaliteitskranten inderdaad meer aandacht besteden aan het conflict dan de populaire kranten. De Volkskrant en het NRC Handelsblad publiceren gemiddeld 54 artikelen per maand, terwijl het Algemeen Dagblad en De Telegraaf gemiddeld 27 artikelen publiceren, oftewel de helft. Dit verschil blijkt na het uitvoeren van een T-test ook significant ($T(df=158, n=160) = -7,298, p < 0,001$).

Eerder in het onderzoek worden de bevindingen van Biltereyst en Desmet (2007) besproken. Zij stelden dat kwaliteitskranten meer over buitenlandsnieuws berichten van populaire kranten. De bevindingen bevestigen dat kwaliteitskranten meer aandacht besteden aan het conflict in Syrië. Voor kwaliteitskranten heeft het conflict meer nieuwswaarde dan voor populaire kranten. In de volgende deelvraag die onderzocht gaat worden is niet alleen de totale hoeveelheid van de berichten van belang, maar ook de berichtgeving over tijd.

Hypothese 2: Er is sprake van een hogere mate van fatigue in populaire kranten dan in kwaliteitskranten.

Op basis van de theorie van Hoijer (2004) is er de verwachting dat een item waarbij veel leed wordt getoond steeds minder in de media verschijnt, omdat zowel het publiek als de journalisten steeds minder behoefte hebben aan het zien van het leed en zij hiervoor immuun worden. Dit wordt ook wel *compassion fatigue* genoemd. Het is de verwachting dat er in kwaliteitskranten mindersnel *fatigue* optreedt dan in populaire kranten, omdat buitenlandsnieuws voor kwaliteitskranten meer nieuwswaarde heeft (Biltereyst & Desmet, 2007). In deze deelvraag onderzoeken we in hoeverre er *fatigue* optreedt bij de berichtgeving in de twee mediagroepen over het conflict in Syrië en in hoeverre er minder sprake is van *fatigue* in kwaliteitskranten. In figuur 1 is de tijdsspanne van het onderzoek zichtbaar en hoe daarbinnen de mate van berichtgeving over Syrië er periodiek per krant uitziet.

Figuur 1. Verloop berichtgeving Syrië per krant



We zien in de grafiek voornamelijk een toename in de dagbladen in de berichtgeving over Syrië. Met name aan het einde van de onderzoeksperiode is er nog een piek waarneembaar. We hebben de onderzoeksperiode in twee delen opgesplitst, zodat er getoetst kan worden in hoeverre er in de tweede periode een mate van *fatigue* optreedt bij de berichtgeving over Syrië.

Tabel 5. Gemiddeld aantal krantenartikelen per medium per periode

Krant	Periode 1		Periode 2		N	T
	Gemiddelde	Standaard deviatie	Gemiddelde	Standaard deviatie		
Populair	34	11,55	70	37,19	29	-3,48*
Kwaliteit	90	32,05	123	37,81	29	2,52*
TOTAAL	133	43,93	202	96,02	29	2,82*

Significantie: * $p < 0,05$, ** $p < 0,001$.

In tabel 5 zien we het gemiddeld aantal artikelen per mediumgroep per periode. Daarnaast zien we ook het gemiddelde per periode voor de totale berichtgeving in de mediumgroepen. We zien dat er zowel in kwaliteitskranten als in populaire kranten meer artikelen in de tweede periode worden gepubliceerd. In totaal worden er in de eerste periode gemiddeld 133 artikelen per maand over Syrië gepubliceerd en in de tweede periode 202. Dit verschil is significant bevonden ($T(df=36, n=29) = 2,82, p < 0,05$). Voor de totale berichtgeving was er geen mate van *fatigue* gevonden, dit is niet in overeenstemming met de theorie. Daarentegen is er zelfs een groei zichtbaar. Dit kan betekenen dat het conflict in Syrië steeds weer nieuwswaarde heeft, of dat er na verloop van tijd alsnog een periode van *fatigue* kan optreden.

Hierna hebben we getoetst in hoeverre er *fatigue* optreedt bij de verschillende mediumgroepen. Kwaliteitskranten publiceerden in de eerste periode gemiddeld 90 artikelen over Syrië per maand, in de tweede periode waren dit er 123 per maand. Dit verschil is ook significant ($T(df=27, n=29) = -2,52, p < 0,05$). Bij de populaire kranten is ook een toename in berichtgeving te zien met in de eerste periode gemiddeld 34 artikelen per maand en in de tweede periode 70 berichten per maand. Dit is een verdubbeling in berichtgeving die significant blijkt ($T(df=15,33 n=29) = -3,48, p < 0,05$).

Er is in de voorgaande testen geen mate van *fatigue* gevonden. Wel is er een toename in berichtgeving over Syrië gevonden die voor zowel populaire kranten als voor kwaliteitskranten significant blijkt te zijn. De hoeveelheid berichtgeving lijkt voor beide mediagroepen hetzelfde verloop te hebben. In figuur 1 zagen we het verloop van de berichtgeving in alle kranten. Wanneer we kijken naar de pieken en dalen in de berichtgeving lijken deze bij alle kranten in grove lijnen hetzelfde patroon te volgen. Dit blijkt ook uit de correlatietoets die we hebben uitgevoerd. De correlaties varieerden van $\sigma = 732$ tot $\sigma = 916$ en alle correlaties zijn significant bevonden bij $p < 0,05$. Dit betekent dat de nieuwswaardes van dit conflict voor de onderzochte kranten gelijk lijkt te zijn.

Er zijn naar aanleiding van de resultaten geen kenmerken van *fatigue* gevonden in populaire- en kwaliteitskranten bij de berichtgeving over Syrië. Het conflict in Syrië kent nog geen einddatum, dit kan betekenen dat er in de toekomst mogelijk nog wel *fatigue* optreedt. Daarnaast kan dit ook betekenen dat het conflict in Syrië geen gangbare conflict verschijnselen heeft en vooral steeds opnieuw nieuwswaarde krijgt. Zo was er bijvoorbeeld in figuur 1 in september een piek waarneembaar. Deze piek is het resultaat van een nieuwe ontwikkeling in Syrië met veel nieuwswaarde. Op dat moment werden er chemische wapens ingezet tegen de bevolking waardoor er een morele grens werd overschreven bij de internationale gemeenschap. De bemoeienis van de internationale gemeenschap kreeg vervolgens ook nieuwswaarde (www.nos.nl/nieuws/dossiers/Syrië, 2014). Daarnaast was er te zien dat het conflict in alle vier de kranten op dezelfde momenten nieuwswaarde had en verliep de berichtgeving over het conflict gelijkmatig in alle kranten. Dit kan betekenen dat voor het conflict in Syrië populaire en kwaliteitskranten dezelfde nieuwswaardes hanteren.

Deelvraag 1: In hoeverre is er een verschil in de mate van gebruik van het thematisch en episodische frame in populaire en kwaliteitskranten?

In deze deelvraag wordt onderzocht in hoeverre er een verschil is in het gebruik van het thematische en episodische frame in allebei de nieuwsgroepen. Volgens eerdere studies gebruiken kwaliteitskranten meer thematische frames en populaire kranten episodische frames (Iyengar, 1991; Bakker en Scholten, 2013; Van der Lugt, 2007). Om dit te onderzoeken zijn beide de frames en mediagroepen onderling met elkaar gecombineerd en vergeleken.

In tabel 6 is te zien hoeveel het thematische en episodische frame gemiddeld per maand in de twee mediagroepen voorkomen. Allereerst is er gekeken in hoeverre het thematische frame gemiddeld per maand meer voorkomt in populaire of in kwaliteitskranten.

Tabel 6. Gemiddeld aantal thematische en episodische frames in populaire en kwaliteitskranten per maand

Krant	Thematisch frame		Episodisch frame		N
	Gemiddelde	Standaard deviatie	Gemiddelde	Standaard deviatie	
Populair	8	8,54	14	8,83	160
Kwaliteit	21	13,04	33	13,02	160
T	136,25**		10,747**		

Significantie: * $p < 0,05$, ** $p < 0,001$.

Het thematische frame komt gemiddeld in 21 artikelen per maand voor in kwaliteitskranten, dat is meer dan in populaire kranten, waar er gemiddeld bij acht artikelen per maand een thematisch frame wordt gebruikt. Dit verschil in gebruik van het thematische frame is ook significant ($T(df=136,25, n=160) = 0,7464, p < 0,001$).

Hierna kijken we naar het gebruik van het episodische frame en of dit frame meer voorkomt in populaire of kwaliteitskranten. In tabel 6 zien we dat het episodische frame vaker wordt gebruikt in kwaliteitskranten, gemiddeld 33 keer per maand, dan in populaire kranten die gemiddeld 14 keer per maand een artikel publiceren die episodisch is geframed. Dit verschil tussen de mediagroepen in het gebruik van het episodische frames is ook significant ($T(df=158, n=160) = 10,747, p < 0,001$).

Zowel het thematische als het episodische frame komen significant meer voor in kwaliteitskranten. Nu worden de verschillende kranten als uitgangspunt genomen en welke van de twee frames daar in dominant aanwezig is. In tabel 7 is te zien hoe vaak het thematische en episodische frame gemiddeld per maand voorkomt in beide mediagroepen.

Tabel 7. Gemiddeld aantal thematische en episodische frames in populaire en kwaliteitskranten per maand

Frame	Kwaliteitskranten		Populaire kranten		N
	Gemiddelde	Standaard deviatie	Gemiddelde	Standaard deviatie	
Thematisch	21	13,04	8	8,54	160
Episodisch	33	13,02	14	8,83	160
T	5,806**		4,423**		

Significantie: * $p < 0,05$, ** $p < 0,001$.

Allereerst wordt er gekeken naar het gebruik van het thematische en episodische frame in de kwaliteitskranten. In tabel 7 zien we dat in kwaliteitskranten gemiddeld 33 keer per maand het conflict in Syrië episodisch framen. Dit is meer dan het thematische frame, dat een gemiddelde van 21 artikelen per maand heeft. Dit verschil in het gebruik van de twee frames in kwaliteitskranten is significant ($T(df=158 \ n=160) = 5,806, p < 0,001$).

Tot slot wordt er ook gekeken of er in populaire kranten het thematische of episodische frame als dominant frame wordt gebruikt. In tabel 7 zien we dat in populaire kranten het episodische frame vaker wordt gebruikt dan het thematische frame. Het episodische frame wordt gemiddeld 14 keer gevonden in de artikelen van de populaire kranten en het thematische frame acht keer. Dit verschil is significant ($T(df=157,83 \ n=160) = 4,423, p < 0,001$).

Bij de berichtgeving over Syrië is het episodische frame het dominante frame in beide kranten. Dit is niet in overeenstemming met de theorie. Volgens de combinatie van de theorieën van Iyengar (1991), Bakker en Scholten (2013) en Van der Lugt (2007) was het juist de verwachting dat kwaliteitskranten meer thematisch zouden framen. Wanneer het thematische frame wordt gebruikt bij de berichtgeving over Syrië, dan wordt deze eerder verwacht in een kwaliteitskrant dan in een populaire krant. Dit laatste is daarom wel in overeenstemming met de theorie waarbij gesteld wordt dat kwaliteitskranten meer thematisch framen dan populaire kranten. De hypothese kan door deze verschillende uitkomsten niet volledig aangenomen worden.

Deelvraag 2: In hoeverre is er een verschil in de mate van gebruik van het diagnostische en het prognostische frame in populaire en kwaliteitskranten?

In deze deelvraag wordt onderzocht hoe de verhoudingen zijn tussen het gebruik van het diagnostisch en prognostisch frame in populaire en kwaliteitskranten. Volgens de theorie van Snow et al., (2007) en Semetko en Valkenburg (2000) wordt het diagnostische frame eerder in kwaliteitskranten verwacht dan in populaire kranten. Dit wordt onderzocht aan de hand van vier test combinaties, waar bij beide frames en beide kranten tegenover elkaar worden gezet om zo de verschillen te kunnen onderzoeken. In Tabel 8 zien we het overzicht van het gemiddeld aantal artikelen dat diagnostisch of prognostisch is geframed in populaire en kwaliteitskranten.

Tabel 8. Gemiddeld aantal diagnostische en prognostische frames in populaire en kwaliteitskranten per maand

Krant	Diagnostisch frame		Prognostisch frame		N
	Gemiddelde	Standaard deviatie	Gemiddelde	Standaard deviatie	
Populair	7	7,03	9	9,81	160
Kwaliteit	18	7,65	24	13,62	160
T	8,823**		7,94**		

Significantie: * p<0,05, ** p<0,001.

Allereerst wordt er gekeken in hoeverre het diagnostische frame meer wordt gebruikt in populaire of kwaliteitskranten. In tabel 8 zien we dat er in kwaliteitskranten gemiddeld 18 artikelen over Syrië op diagnostisch wijze zijn geframed. Dit is meer dan in populaire kranten, waarbij bij 7 artikelen het diagnostische frame werd gevonden. Dit verschil is significant bevonden ($T(df=158, n=160) = 8,823, p<0,001$).

Met een gemiddelde van 24 artikelen per maand schrijven kwaliteitskranten bij de berichtgeving over Syrië vaker met een prognostische frame dan populaire kranten, die dit frame gemiddeld negen keer per maand toepassen. Dit verschil blijkt ook significant ($T(df=143,588, n=160) = 7,94, p<0,001$).

Tabel 9. Gemiddeld aantal diagnostische en prognostische frames in populaire en kwaliteitskranten per maand

Frame	Populaire kranten		Kwaliteitskranten		N
	Gemiddelde	Standaard deviatie	Gemiddelde	Standaard deviatie	
Diagnostisch	7	9,81	18	7,65	160
Prognostisch	9	9,81	24	13,62	160
T	3,649**		1,269**		

Significantie: * $p < 0,05$, ** $p < 0,001$.

Tabel 9 weergeeft het aantal diagnostische en prognostische frames per mediagroep. Allereerst kijken we naar het gebruik van de frames in de kwaliteitskranten. Het prognostische frame komt gemiddeld 24 keer per maand voor, terwijl het diagnostische frame 18 keer voor komt. Dit verschil is significant bevonden ($T(df=124,35 \ n=160) = 3,649, p < 0,001$).

Tot slot worden de populaire kranten als uitgangspunt genomen. In deze kranten wordt negen maal het prognostische frame gevonden, dat is meer dan het diagnostische frame waar er zeven zijn gevonden. Dit verschil blijkt niet significant te zijn ($T(df=158 \ n=160) = -1,269, p=0,206$).

Wanneer alle uitkomsten van het gebruik van prognostische en diagnostische frames in populaire- en kwaliteitskranten naast elkaar worden gelegd, is te zien dat beide frames significant meer voorkomen in kwaliteitskranten. Binnen kwaliteitskranten is vervolgens het prognostische frame dominant. Ook komt het prognostische frame meer voor in populaire kranten, dit is niet significant.

Deelvraag 3: Worden de lezers van populaire en kwaliteitskranten beïnvloed door het thematische en episodische frame en in hoeverre correspondeert dit met de frames in het soort krant dat zij lezen?

Eerder is onderzocht in hoeverre het thematische en episodische frame worden gebruikt in populaire en kwaliteitskranten. De verwachting hierbij was dat kwaliteitskranten meer thematisch zouden framen en populaire kranten meer episodisch. Bij deze deelvraag staan de mogelijke effecten van het thematische en episodische frame op de lezer centraal. De verwachting is dat de frames die in de kranten veel voorkomen, ook terug zullen komen in de antwoorden van de respondenten (Iyengar, 1990, 1991; Lechler & de Vreese, 2011; Semetko, Valkenburg & de Vreese, 1999).

Dit is aan de hand van verschillende invalshoeken onderzocht waarbij steeds of de frames of de kranten die de respondenten lezen centraal staan. In tabel 10 zien we in hoeverre de respondenten thematisch of episodisch framen in de verschillende mediagroepen.

Tabel 10. Gemiddeld aantal gebruikte frames door respondenten in beide kranten

Respondenten	Thematisch frame		Episodisch frame		N
	Gemiddelde	Standaard deviatie	Gemiddelde	Standaard deviatie	
Lezers populaire kranten	0,13	0,33	0,14	0,35	200
Lezers kwaliteitskranten	0,26	0,44	0,18	0,36	200
T	3,47**		1,09		

Significantie: * $p < 0,05$, ** $p < 0,001$.

Allereerst is er gekeken in hoeverre het thematische frame vaker wordt gebruikt door respondenten die populaire kranten lezen of door respondenten die kwaliteitskranten lezen. Lezers van kwaliteitskranten framen met een gemiddelde van 0,26 over het algemeen meer op thematische wijze dan lezers van populaire kranten die dat gemiddeld 0,13 keer doen. Dit levert een significant verschil op ($T(df=369,99 \ n=400) = 3,47, \ p < 0,001$).

Vervolgens hebben we ditzelfde onderzocht voor het gebruik van het episodische frame. Lezers van kwaliteitskranten gebruikten dit frame gemiddeld 0,18 keer en de lezers van populaire kranten gemiddeld 0,14 keer. Dit verschil is niet significant ($T(df=398 \ n=400) = 1,09, \ p = 0,276$)

Tabel 11. Gemiddeld aantal gebruikte frames door respondenten in beide kranten

Frame	Lezers populaire kranten		Lezers kwaliteitskranten		N
	Gemiddelde	Standaard deviatie	Gemiddelde	Standaard deviatie	
Thematisch	0,17	0,38	0,26	0,44	200
Episodisch	0,29	0,48	0,18	0,39	200
T	-0,441		1,935		

Significantie: * $p < 0,05$, ** $p < 0,001$.

In de derde test worden de lezers van kwaliteitskranten als uitgangspunt genomen en of zij vaker het thematische of episodische frame gebruiken in hun omschrijving over het conflict in Syrië. Hier is geen significant verschil gevonden ($T(df=391,21 \ n=400) = 1,935, \ p = 0,064$). Wel ligt, met een gemiddelde van 0,26, het gebruik van het thematische frame in kwaliteitskranten hoger dan het episodische frame, dat 0,18 keer wordt gebruikt.

Tot slot is getoetst in hoeverre de lezer van populaire kranten juist op thematische of episodische wijze antwoorden. Gemiddeld werd er 0,29 keer een episodisch frame gebruikt en 0,17 keer het thematische frame. Dit verschil is niet significant bevonden ($T(df=398 \ n=400) = -0,441, p=0,659$).

Het thematische frame wordt vaker gebruikt door de respondenten die kwaliteitskranten lezen. Dit komt overeen met de resultaten die bevonden zijn bij de vorige deelvragen. Hier wordt namelijk bevonden dat wanneer het thematische frame wordt toegepast in een krant, deze eerder in een kwaliteitskrant te vinden is dan in een populaire krant. We kunnen dus stellen dat er inderdaad een mate van effect optreedt bij de respondenten, waarbij het thematische frame zowel in kwaliteitskranten meer voor komt dan in populaire kranten als ook het thematische frame bij de lezers van de kwaliteitskranten meer voorkomt dan bij lezers van populaire kranten.

Deelvraag 4: Worden de lezers van populaire en kwaliteitskranten beïnvloed door het prognostisch en diagnostisch frame en in hoeverre correspondeert dit met de frames in het soort krant dat zij lezen?

In deze deelvraag worden de gebruikte frames in de enquêtes getoetst op het voorkomen van het diagnostische en prognostische frame. Bij deze deelvraag zullen ook alle frames en de lezers van de verschillende kranten onderling vergeleken worden. Op deze manier kan aangetoond worden in hoeverre de frames die de respondenten gebruiken corresponderen met de frames die de kranten gebruiken die zij lezen. In tabel 12 is te zien hoe vaak de respondenten van de verschillende mediagroepen het conflict in Syrië op diagnostische of prognostische wijze frames.

Tabel 12. Gemiddeld aantal gebruikte frames door respondenten in beide kranten

Respondenten	Diagnostisch frame		Prognostisch frame		N
	Gemiddelde	Standaard deviatie	Gemiddelde	Standaard deviatie	
Lezers populaire kranten	0,12	0,31	0,04	0,18	200
Lezers kwaliteitskranten	0,24	0,43	0,14	0,35	200
T	3,623**		3,772**		

Significantie: * $p < 0,05$, ** $p < 0,001$.

Allereerst kijken we naar het gebruik van het diagnostische frame en in hoeverre de lezers van de twee mediagroepen het frame in verschillende mate gebruiken. In de tabel zien we ten eerste dat het

diagnostische frame meer door lezers van kwaliteitskranten wordt gebruikt dan door de lezers in populaire kranten. Door de lezers van kwaliteitskranten werd het conflict gemiddeld 0,24 keer diagnostisch geframed en in populaire kranten 0,12 keer, wat een significant verschil geeft ($T(df=361,042 \ n=400) = 3,623, p<0,001$).

Hierna hebben we hetzelfde gedaan voor het prognostische frame. De lezers van de kwaliteitskranten gebruikten dit frame gemiddeld 0,35 keer en de lezers van populaire kranten 0,18 keer. Dit verschil blijkt ook significant te zijn ($T(df=302,503 \ n=400) = 3,772, p<0,001$).

Tabel 13. Gemiddeld aantal gebruikte frames door respondenten in beide kranten

Frame	Lezers populaire kranten		Lezers kwaliteitskranten		N
	Gemiddelde	Standaard deviatie	Gemiddelde	Standaard deviatie	
Diagnostisch	0,11	0,31	0,24	0,43	200
Prognostisch	0,04	0,18	0,14	0,38	200
T	2,763**		2,564*		

Significantie: * $p<0,05$, ** $p<0,001$.

Bij de volgende twee tests wordt er gekeken naar twee mediagroepen en in hoeverre de lezers eerder op prognostische of diagnostische wijze framen. In tabel 13 is te zien dat lezers van kwaliteitskranten gemiddeld 0,24 keer op diagnostische wijze framen en gemiddeld 0,14 keer op prognostische wijze. Het verschil in het gebruik van frames is significant ($T(df=381,985 \ n=400) = 2,564, p<0,05$)

Vervolgens is gekeken in hoeverre er een verschil is bij het gebruik van frames door de lezers van populaire kranten. In de tabel zien we dat het diagnostische frame, dat gemiddeld 0,11 keer wordt gebruikt, vaker wordt gebruikt dan het prognostische frame, dat 0,04 keer wordt gebruikt. Er wordt significant vaker het diagnostische frame gebruikt door lezers van populaire kranten ($T(df=325,679 \ n=400) = 2,763, p<0,001$).

Het prognostische en het diagnostische frame worden beiden meer door lezers van kwaliteitskranten gebruikt. Dit komt overeen met de bevindingen tussen de berichtgeving in de verschillende kranten. Ook hier worden beide frames significant meer gebruikt in kwaliteitskranten. Dit komt ook overeen met de eerdere bevindingen waarbij duidelijk werd dat beide frames significant meer in kwaliteitskranten worden gebruikt. Daarnaast is het diagnostische frame bij de lezers van beide kranten het dominante frame, dit is niet in overeenstemming met de eerdere testen. Hier was

namelijk het prognostische frame dominant bij kwaliteitskranten en was er geen sprake van een dominant frame in de populaire kranten. Dit kan er op wijzen dat zoals in het onderzoek van Hoof (2000), kwaliteitskranten zo uitgebreid mogelijk informatie willen verstrekken. Hierdoor komen beide frames terug in de uitkomsten. Daarnaast was eerder bevonden dat de onderzochte frames voornamelijk in kwaliteitskranten voorkomen, wat dus betekent dat kwaliteitskranten in het algemeen meer frames dan populaire kranten. Dit is ook terug te zien bij de lezers van kwaliteitskranten.

Deelvraag 5: In hoeverre is er sprake van fatigue bij de lezers van populaire en kwaliteitskranten en is hier ook een verschil tussen de lezers van de soorten kranten te merken?

De theorie van Hoijer (2004) gaat verder dan de mate van *fatigue* bij de journalist zoals bij de eerste deelvraag is onderzocht. Ook de mate van *fatigue* bij het publiek speelt een belangrijke rol. Daarom komen we nu bij het beantwoorden deze deelvraag.

Tabel 14. *Mate van fatigue bij lezers van populaire en kwaliteitskranten.*

	Gemiddelde	Standaard deviatie	N
Populair	10	11,81	200
kwaliteit	19	8,34	200

Bij deze deelvraag is onderzocht hoe vaak een mate van onverschilligheid bij de berichtgeving over Syrië bij de respondent is opgetreden. In tabel 14 is te zien hoe vaak er gemiddeld een mate van *fatigue* optreedt bij de respondenten. Bij respondenten die kwaliteitskranten lezen wordt er gemiddeld 19 keer een kenmerk van *fatigue* gevonden en bij lezers van populaire kranten gemiddeld tien keer. Dit verschil blijkt niet significant te zijn.

In de tweede hypothese, over de mate van *fatigue* in de berichtgeving over Syrië in populaire en kwaliteitskranten, was bevonden dat er in de kranten geen sprake was van *fatigue*. De verwachting was daarbij dat er bij kwaliteitskranten mindere mate van *fatigue* zou optreden. Dit bleek voor geen van beide kranten het geval. Bij deze deelvraag blijkt dat er ook bij de respondenten geen significant aantoonbare mate van *fatigue* optreedt.

5. CONCLUSIE

In dit onderzoek is er gekeken naar manier van berichtgeving over het Syrische conflict in de Nederlandse dagbladen en hoe dit mogelijk het beeld van de lezer beïnvloedt. Hierbij is er een onderscheid gemaakt tussen populaire en kwaliteitskranten, waarbij het Algemeen Dagblad en De Telegraaf als populaire kranten zijn geduid en de Volkskrant en het NRC als kwaliteitskranten. Ten eerste is er gekeken naar de hoeveelheid berichtgeving over het conflict in Syrië in beide mediagroepen en in hoeverre dit in de loop van de tijd afneemt als gevolg van het optreden van *fatigue*. Daarna is er gekeken naar het gebruik van de verschillende frames in de kranten en in hoeverre hier een verschil aan te tonen is tussen populaire en kwaliteitskranten. Tot slot is het effect op de lezers getoetst. Hier werd zowel getoetst in hoeverre de frames terug kwamen in de antwoorden als de mate van *fatigue* bij de lezers.

Resultaten van het onderzoek tonen dat kwaliteitskranten meer berichten over het conflict, wat in lijn is met eerder onderzoek naar verschillen tussen de kranten. Ook hier geldt dat journalisten van kwaliteitskranten meer oog hebben voor buitenlandsnieuws dan journalisten van populaire dagbladen. Wanneer er op basis van de theorie van *compassion fatigue* (Hoijer, 2004) wordt gekeken of hier een afname in het aantal berichtgeving over Syrië optreedt in de loop der tijd, wordt vastgesteld dat er juist een toename plaatsvindt. Dit is niet in overeenstemming met de theorie en komt door verschillende ontwikkelingen die plaats vinden waardoor het item over tijd steeds weer nieuwswaarde krijgt. Dit is te zien in ontwikkelingen als het gebruik van chemische wapens en de bemoeienis van grootmachten. Daarbij is ook te zien dat het verloop van berichtgeving gelijk is in populaire en kwaliteitskranten. Dit betekent dat het conflict voor beide mediagroepen blijkbaar op het zelfde moment urgent is en zij bij de berichtgeving over Syrië dezelfde nieuwswaarden hanteren. Bij de lezers zijn er ook geen significante kenmerken van *fatigue* gevonden. Dit is wel in overeenstemming met de theorie van Lechler en de Vreese (2011) waarin wordt gesteld dat het publiek op lange termijn wordt beïnvloed door berichtgeving. Zowel bij de berichtgeving in de kranten als bij de respondenten is er geen mate van *fatigue* te meten, ondanks dat dit wel in de lijn der verwachting lag.

De frames die zijn getoetst zijn het thematische, episodische, diagnostische en prognostische frame. Deze frames komen allemaal het meeste voor in de kwaliteitskranten. Vanuit de theorie werd

verwacht dat het thematische en diagnostische frame in kwaliteitskranten zouden voorkomen en het episodische en prognostische frame in populaire kranten. De reden waarom waarschijnlijk alle frames het meeste voorkomen in kwaliteitskranten heeft ook te maken met de besproken theorie van Hoof (2000), waarin hij zegt dat kwaliteitskranten streven naar zo volledig mogelijke berichtgeving. Dit kan een reden zijn dat alle frames het meeste daar voorkomen. Wanneer er wordt gekeken naar het gebruik van het thematische en diagnostische frame zien we dat deze meer voorkomen in kwaliteitskranten dan in populaire kranten, dit is in overeenstemming met de theorie van Snow, et al., (2007) en Iyengar (1990,1991).

Tot slot toonden uitkomsten van de enquêtes ook overeenkomsten met de uitkomsten van de onderzochte artikelen. Lechler en de Vreese (2011) toonden in hun onderzoek dat frames effect hebben op zowel korte als op lange termijn. In de resultaten van dit onderzoek zijn er effecten van de berichtgeving op de lezer te zien. Zo gaven de lezers van kwaliteitskranten vaker antwoord op thematische wijze dan de lezers van populaire kranten, wat overeenkomt met eerdere resultaten waarin we zagen dat het thematische frame meer voorkomt in kwaliteitskranten. Het prognostisch, diagnostisch en thematische frame werden allemaal als dominante frames gevonden bij de respondenten die de kwaliteitskranten lezen. Kwaliteitskranten proberen volgens Hoof (2000) en Bakker en Scholten (2013) zo uitgebreid mogelijk te informeren, en volgens de resultaten framen kwaliteitskranten meer, waardoor de lezers van de kwaliteitskranten waarschijnlijk meer kennis hebben van het conflict in Syrië en daardoor ook meer op diverse manieren framen.

5.1 Resultaten ten opzichte van de media en het publiek

Media dragen de verantwoordelijkheid om zo objectief en volledig mogelijk te berichten aan het publiek, met name als het berichtgeving over buitenlandse onderwerpen betreft. Bij buitenlands nieuws is het publiek namelijk vaak afhankelijk van de media.

De uitkomsten van dit onderzoek tonen dat de dagbladen hier aan voldoen. Met name kwaliteitskranten besteden veel en gevarieerd aandacht aan het conflict. Er was de verwachting dat bij het conflict *compassion fatigue* zou optreden, waardoor journalisten in de loop van tijd minder over het conflict zouden berichten. Dit was echter niet terug te zien in het onderzoek, er is zelfs in beide

mediagroepen na drie jaar nog een groei in berichtgeving waarneembaar wat bijzonder is bij berichtgeving over buitenlandse conflicten. Het uit blijven van *compassion fatigue* en de toename in aandacht kunnen er op wijzen dat het conflict in Syrië geen standaard conflict kenmerken heeft en nieuwswaarde blijft behouden. Dit komt onder andere door verschillende grote en ernstige gebeurtenissen die hoge nieuwswaarde hebben zoals bijvoorbeeld het inzetten van chemische wapens, wat een morele grens overschrijdt en mensenrechten schendt. Mede door deze inzet van chemische wapens is de bemoeienis van de internationale gemeenschap toegenomen, waarbij diverse grootmachten betrokken zijn die ook onderling voor spanningen zorgen. Dit heeft weer nieuwswaarde. Tot slot zijn er Syrische vluchtelingen die naar Nederland komen waardoor het dichterbij komt en ook op nationaal niveau nieuwswaarde krijgt. Al deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat het conflict steeds opnieuw nieuwswaarde krijgt naast de dagelijkse aanslagen en daardoor er tot op dit moment geen *fatigue* optreedt op de lange termijn.

Uit de kennis van de respondenten blijkt dat ook zij op de hoogte zijn van de problematiek in Syrië. Met name de lezers van kwaliteitskranten toonden een grote diversiteit in het gebruik van frames, wat ook overeen kwam met de frames in de berichtgeving in kwaliteitskranten. Hier is een mate van beïnvloeding te zien, waarbij er enerzijds een relatie tussen de gebruikte frames van de lezers en de frames in de berichtgeving naar voren kwam en er anderzijds tegen de verwachting in, geen *fatigue* op trad. Wederom heeft dit onderzoek laten zien hoe belangrijk berichtgeving is voor de perceptie van het publiek. We zien een grote invloed van de berichtgeving op de kennis van het publiek. De lezers van de populaire kranten blijken namelijk een minder compleet beeld te hebben van het conflict dan de lezers van kwaliteitskranten.

Voor journalisten betekent dit dat wanneer zij over buitenlandse conflicten schrijven, zij er rekening mee moeten houden dat dit invloed heeft op hun lezers. Met name voor buitenlandsnieuws is het van belang dat dit een zo compleet mogelijk beeld schetst van de situatie. Dit is ook interessant voor de lezers, want zij kunnen immers zelf bepalen welke media zij willen lezen.

5.2 Discussie

Na het analyseren van de resultaten werd duidelijk dat het conflict in Syrië geen doorsnee buitenlands conflict is. We verwachtten dat wanneer een conflict zowel een geografische als een culturele barrière heeft, zowel journalisten als het publiek snel interesse in het onderwerp verliezen. Het tegendeel werd bevestigd en er blijkt zelfs een groei te zijn in de berichtgeving. Daarbij volgt het conflict een zelfde patroon in beide mediagroepen. In dit onderzoek is het dus niet gelukt om een mate van *fatigue* vast te stellen. Het onderzoek zou sterker gemaakt kunnen worden wanneer het onderzoek nogmaals wordt uitgevoerd als het conflict in zekere mate beëindigd is. Op die manier is er over de gehele duur van het conflict vast te stellen of er geen *fatigue* op treedt. Aan de andere kant is er in dit onderzoek gekozen voor twee periodes die ver uit elkaar liggen, voor een vervolg onderzoek kan er ook juist op kortere termijnen gekeken worden of er sprake is van een afname in aandacht. Daarnaast is het interessant om juist te focussen op de redenen van de groei, dit heeft te maken met nieuwswaarde en blijkt voor beide mediagroepen gelijktijdig urgent bij de berichtgeving over het conflict in Syrië. Het conflict wordt inmiddels op mondiaal niveau bediscussieerd, waardoor de geopolitiek tussen de Verenigde Staten en Rusland weer is aangewakkerd, wat ook weer zorgt voor nieuwswaarde bij het conflict in Syrië. Er kan daarom ook onderzoek gedaan worden naar de spanning tussen nieuwswaarde en *compassion fatigue* waarbij er wordt gekeken of er bij verschillende specifieke nieuwswaardes juist wel of geen *compassion fatigue* optreedt.

Daarnaast is er ook een reden waardoor *compassion fatigue* wellicht niet goed gevonden is bij de lezers. De frames in de berichtgeving en in de enquêtes zijn beide door middel van dezelfde zoekstring onderzocht. Het gedeelte dat *fatigue* moest meten is echter niet op dezelfde wijze onderzocht. Zo is bij de berichtgeving gekeken naar de afname van de berichtgeving en bij de enquêtes is er gekeken in hoeverre respondenten aangaven dat zij het nieuws over Syrië “zat” zijn. Om deze reden is het niet duidelijk of er daadwerkelijk een relatie is tussen *fatigue* in de berichtgeving en *fatigue* bij de respondenten. Dit kan in een vervolgonderzoek beter worden afgestemd op elkaar.

Daarnaast zou er ook een andere methode gehanteerd kunnen worden. In het onderzoek zijn de artikelen en de enquêtes door middel van een automatische inhoudsanalyse geanalyseerd. Wanneer er gebruik gemaakt wordt van een handmatige inhoudsanalyse kan er veel nauwkeuriger gekeken worden

naar de frames en kunnen relaties beter worden getraceerd. Bij een handmatige inhoudsanalyse zijn bijvoorbeeld bepaalde interpretaties, sarcasme of andere relaties in de tekst vast te stellen.

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van generieke frames, omdat er is uitgegaan van een conflict dat goed vergelijkbaar is met andere onderwerpen. Echter, het conflict in Syrië voldoet niet aan de gangbare conflict kenmerken. Het zou daarom een aanvullend onderzoek zijn wanneer de frames beter en specifiekere worden afgestemd op het conflict en er bijvoorbeeld juist gekeken wordt naar de issue specifieke frames. Ook kan er voor gekozen worden om frames die voornamelijk in een bepaalde mediagroep, zoals specifiek voor populaire kranten, te verwachten zijn te onderzoeken.

Tot slot is er in dit onderzoek gefocust op verschillende dagbladen, maar in het huidige medialandschap zou het ook waardevol zijn om media als televisie en online media te onderzoeken. Zo kwam in dit onderzoek naar voren dat lezers van kwaliteitskranten een completer beeld hebben van het conflict in Syrië. Waarschijnlijk is deze groep mensen over het algemeen meer geïnteresseerd in dit soort nieuws en zijn daardoor ook beïnvloed door andere nieuwsmedia. Het is interessant om voor die media te bekijken in hoeverre zij dezelfde nieuwswaardes hanteren en in hoeverre daar sprake is van *fatigue*.

LITERATUURLIJST

- Aaroe, L. (2011). Investigating Frame Strength: The Case of Episodic and Thematic Frames. *Political Communication*, 28, 207-226.
- Abdel-Samad, H. (2011). *Oorlog of vrede. De Arabische Lente en de toekomst van het Westen*. Amsterdam-Antwerpen: Uitgeverij Contact.
- Baarda, D.B., Goede, M. de & Kalmijn, M. (2007). *Basisboek Enquêteren: Handleiding voor het maken van een vragenlijst en het voorbereiden en afnemen van enquêtes*. Houten: Wolters-Noordhoff.
- Bakker, P., & Scholten, O. (2013). *Communicatiekaart van Nederland. Overzicht van media en communicatie*. Amsterdam: Kluwer.
- Bilteyst, D., & Desmet, L. (2009). Historisch onderzoek naar gefilmd nieuws in België : Inleiding. *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis*, 39, 7-25.
- Bilteyst, D., & Joye, S. (2005). Voorspelbaar buitenland. Analyse van de buitenland- en de international berichtgeving van de VTR- en VTM-journaals in 2003. *Nieuws op televisie. Televisiejournaals als venters op de wereld*. 157-174.
- de Vreese, C.H. (2004). The Effects of Frames in Political Television News on Issue Interpretation and Frame Salience. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 81(1), 36-52.
- de Vreese, C.H., Peter, J., & Semetko, H.A. (2001). Framing Politics at the Launch of the Euro. A Cross-National Comparative Study of Frames in the News. *Political Communication*, 18, 107-122.
- Dearing, W., & Rogers, E.M. (1996). Agenda Settings. *Public Relations Review*, 24:1, 103-116.
- Dimitrova, D., & Stromback, J. (2009). Look Who's Talking. *Journalism Practice*, 3:1, 75-91.
- Dreyfuss, R. (2011). Washington's Weak Response. *The Nation*, 43-45.
- Druckman, J.N. (2001). The implication of framing effects for citizens competence. *Political Behavior* 23 (3): 225-256.
- Entman, R. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication* 43 (4): 51-58.
- Entman, R.M. (1991). Framing united-states coverage of international news - contrasts in narratives of the kal and Iran air incidents. *Journal Of Communication*, 41, 6-27.
- Evans, M. (2010). Framing International Conflict : Media Coverage of Fighting in the Middle East. *International Journal of Media and Cultural Politics*, 6(2), 209-233.

- Floyd, J., & Fowler, Jr. (1995). *The proceedings of the conference of Measuring the effects of medical threatment*. Philadelphia: Lippincott.
- Galtung, J., & Ruge, M. H. (1965). The structure of foreign news. The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers. *Journal of International Peace Research* 1: 64-91.
- Galtung, J., & Ruge, M.H. (1965). The Structure of Foreign News. The Presentation of Congo, Cuba and Cyprus in Four Norwegian Newspapers. *Journal of Peace Research*, 2(1), 64-91.
- Gamson, W.A., Croteau, D., Hoynes, W., & Sasson, T. (1992). Media Images and the Social Construction of Reality. *Annual Review of Sociology* 18 (1992):373-393.
- Gilbert, N. (2008). *Researching social life*. Londen: Sage publications.
- Harcup, T., & O'Neill, D. (2001). What is News? Galtung and Ruge Revisited. *Journalism Studies*, 2(2): 261-280.
- Höijer, B. (2004). The discourse of global compassion: the audience and media reporting of human suffering. *Media Culture & Society*, 26(4), 513-531. DOI: 10.1177/0163443704044215
- Hoof, A.M.J. van (2000). *Kranten met karakter. Identiteit van kranten vanuit kwaliteitsperspectief*. Amsterdam: Thela Thesis.
- Iyengar, S. (1991). *Is Anyone Responsible?: How Television Frames Political Issues*. Chicago/Londen: University of Chicago Press.
- Kahneman, D., & Tversky (1982). The Psychology of Preferences. *Science*, 246, 42-136.
- Kamhawi, R. (2006). Hard wired for negative news? Gender differences in processing broadcast news. *Communication Research*, 30(4), 387-413.
- Kleinnijenhuis, J., & Scholten, O. (1989). Veranderende verhoudingen tussen dagbladen en politieke partijen. *Acta Politica*, 24 (2), 433-460.
- Kussendrager, N., & Lugt, D. van der (2007). *Basisboek journalistiek: Achtergronden, genres, vaardigheden*. Groningen: Uitgeverij Wolters-Noordhoff.
- Liebert, R. M., & Langenbach Liebert, L. (1995). *Science and behavior: An introduction to methods of psychological research*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Malek, A., & Wiegand, K. (1997). Islam and the West: Cultural Encounter. In Y. Kamalipour (ed.) *The US Media and the Middle East: Image and Perception*. Westport, CT: Greenwood Press: 201-211.

- Manning, C., & Schütze, H. (2002). *Foundations of statistical natural language processing*. Cambridge: MIT press.
- McCombs, M., & Shah, D. (1972). The Agenda-setting Function of Mass Media. *Public Opinion Quarterly* 36 (2): 176-187.
- McKuen, Bruce M., & Coombs, S.L. (1981). *More than news: media power in public affairs*. Michigan: Sage Publications.
- Myers, G., Klak, T., & Koehl, T. (1996). The inscription of difference: news coverage of the conflicts in Rwanda and Bosnia. *Political Geography*, 15(1), 21-46.
- Nelson, T.E. (1997). Media framing of a civil liberties conflict and its effect on tolerance. *Political Science Review*, 557, 83-91.
- Philo, G. (2001). Television News and Audience Understanding of War, Conflict and Disaster. *Journalism Studies* 3 (2): 173-186.
- Ruigrok, N., Van Atteveldt, W., Takens, J. (2012). Shifting Frames in a Deadlocked Conflict; Automated and Manual Content Analysis of the Israel/Palestine Conflict. In: Seethaler, J., Karmasin, M., Melischek, G. and Wöhlert, R. *Selling War; The role of the mass media in hostile conflicts from World War I to the 'War on Terror'*. Chicago: The University of Chicago press.
- Scheufele, D. (1999). Framing as a Theory of Media Effects. *Journal of Communication*, Winter 1999: 103-122.
- Semetko, H.A. & Valkenburg, P.M. (2000) *Framing European Politics: a Content Analysis of Press and Television News*, *Journal of Communication*, 50(2), 93- 109.
- Shoemaker, P. & Reese, S. (1996). *Mediating the message. Theories of influence on mass media content*. New York: Longman.
- Snow, D.A., Vliegenthart, R., & Corrigan-Brown, C. (2007). Framing the French Riots: A Comparative Study of Frame Variation. *Social Forces*, 86(2), 385-415.
- Tuchman, G. (1978). *Making news: a study in the construction of reality*. New York: Free Press.
- Van Atteveldt, W. (2008). *Semantic Network Analysis: Techniques for Extracting, Representing, and Querying Media Content*. Charleston, SC: BookSurge

- Van Leeuwen, M. (2011). De 'Arabische Lente' en geopolitiek. *Atlantisch Perspectief: Tijdschrift voor Internationale Betrekkingen en Veiligheidspolitiek*, 35(4), 4-8.
- Vreese, C. de (2005). Towards an integrated process model of news framing. In: C. de Vreese. *Framing Europe. Television News and European Intergration*. Amsterdam: Het Spinhuis, 21- 52.
- Want, W., & Hu, Y.W. (1993). The Agenda-Setting Effects Of International News Coverage: An Examination Of Differing News Frames. *International Journal of Public Opinion Research*, 5(3), 250-264).
- Weaver, D. (2007). Thoughts on Agenda Setting, Framing, and Priming. *Journal of Communication*, 57 (1), 142-147.
- Wu, H. (2003). *Yellow: Race in America Beyond Black and White*. New York: New York.
- Yang, J. (2003). Framing the NATO Air Strikes on Kosov Across Countries. Comparison of Chinese and US Newspaper Coverage. *International Communication Gazette*, 65(3), 231-249.

BIJLAGE

Bijlage A – ZOEKSTRINGS

Diagnostisch

Diagnostisch# " probleem syrie "~10 (corrupt* AND (assad OR regime OR overheid OR regering)) (politiek* AND gevangen*) (dictat* AND assad) (geloof* OR religi* AND (onderdruk* OR minderhe*)) ((arme OR armoe*) AND (volk* OR burger* OR inwoner*)) ((verdeeld* OR onderdruk*) AND (volk* OR burger* OR inwoner*)) " schending* mensenrecht* "~10 " vrije* mening* "~5 terrorisme " arabisch* lente "~5

Prognostische frames

Prognostisch# " oplossing syrie "~10 (diplomatie* AND (oplos* OR uitkomst OR redd* OR uitweg)) (militair* AND (interventie OR ingrijpen OR bemiddel* OR bemoei* OR inmeng* OR tussenkom*)) ((assad OR regering OR regime) AND (aftreden OR val*)) ((vs OR obama OR vn OR rusland) AND (onderhandel* OR ingrijpen OR bemiddel* OR inmeng* OR tussenkom*)) hervorm* wapenstilstand* stembureau* stemrecht* stembus

Thematisch

Thematisch# " arabisch* lente "~5 " war on terror "~5 " oorlog* tegen terrorisme "~5 9/11 " 11 september "~3 (nucleair* AND (programma* OR bezit OR aanslag)) " gif* gas "~5 (chemisch* AND (wapens OR bezit)) " geschond* mensenrecht* "~20 " schend* mensenrecht* "~20 (vlucht* AND (burger* OR volk* OR overlast OR buurland*)) groepering* minderhe* " terrorisme (veiligheid* teister* lijd* bestrijd* broed* uitbreid* nestel*) "~10

Episodisch

Episodisch# ((chemisch* OR gif*) AND aanslag) vlucht* ((bom* OR aanslag* OR aanval* OR opstand* OR beschiet*) AND (dood* OR doden OR gedood OR omgekomen OR vermoord OR slachtoffer*)) protest* demonstr* (bezet AND (homs OR damascus OR aleppo)) rebel*

Fatigue

Fatigue# " volg* niet* "~10 " kijk niet* "~10 " lees niet* "~10 " nare niet* "~10 " niet* weten "~10 " " nare niks "~10 " vervelend* niet* "~10

Enquête – Lezers over Syrië

Uw input is erg belangrijk voor mijn onderzoek, daarom stel ik uw medewerking erg op prijs. Het invullen van de enquête neemt ongeveer vijf minuten van uw tijd in beslag. De antwoorden zullen volledig anoniem behandeld worden.

De vragen hebben betrekking op het soort krant dat u leest en het conflict in Syrië. Deze informatie wordt gebruikt voor een kwantitatief onderzoek om de relatie tussen krant, berichtgeving over conflicten en de perceptie van de lezer te onderzoeken.

Wat is uw leeftijd?

Welke krant leest u? (Indien u meerdere kranten leest, kruis dan de krant aan die u het meest regelmatig leest)

Graag uw antwoord **vetgedrukt** maken.

- Telegraaf
- Algemeen Dagblad
- Volkskrant
- NRC
- Anders, namelijk

Stel u voor: een vriend van u is een aantal jaren weg geweest op wereldreis en heeft hierbij geen toegang gehad tot de (sociale)media, waardoor hij geen actualiteiten heeft kunnen volgen. Deze vriend vraagt aan u wat er nu precies aan de hand is in Syrië, wat antwoordt u?

Hartelijk dank voor uw deelname!

Bijlage C – CODEBOEK

Nummer	Naam	Omschrijving	Codering
Set kranten			
	Periode	Indeling per maand	-
	Telegraaf	Aantal artikelen per maand in de telegraaf	
	AD	Aantal artikelen per maand in het AD	
	Volkskrant	Aantal artikelen per maand in de Volkskrant	
	NRC	Aantal artikelen per maand in het NRC	
	Kwaliteit	Artikelen Volkskrant en NRC	
	Populair	Artikelen Telegraaf en AD	
	Kwaliteit_Populair	Kwaliteitskranten en Populaire kranten onder 1 variabele	0 = Kwaliteit 1 = Populair
	Kranten	Kranten op nummer	1 = Volkskrant 2 = NRC 3 = AD 4 = Telegraaf
	Thematisch_KR	Thematisch geframede artikelen	
	Episodisch_KR	Episodisch geframede artikelen	
	Diagnostisch_KR	Diagnostisch geframede artikelen	
	Prognostisch_KR	Prognostisch geframede artikelen	
Set surveys			
	Periode	Survey afgenomen in periode 1 of 2.	0 = 1 1 = 2
	Krant	Kranten bij respondenten	1 = Volkskrant 2 = NRC 3 = AD 4 = Telegraaf
	Thematisch_SV	Is het survey antwoord thematisch	0 = Nee 1 = Ja
	Episodisch_SV	Is het survey antwoord episodisch	0 = Nee 1 = Ja
	Diagnostisch_SV	Is het survey antwoord diagnostisch	0 = Nee 1 = Ja
	Prognostisch_SV	Is het survey antwoord prognostisch	0 = Nee 1 = Ja
	Kwaliteit_populair_SV	Surveys van populaire en kwaliteitskranten onder 1 variabele	0 = Kwaliteit 1 = Populair
	Fatigue	Metten van fatigue	0 = Geen fatigue 1 = Wel fatigue
	Thematisch_Episodisch		0 = Thematisch 1 = Episodisch

Bijlage D - PRECISION & RECALL

Totaal 6475 artikelen gevonden in AmCAT over Syrië, steekproef van 40 artikelen per frame voor de precision and recall test.

Tabel. Aantal artikelen per frame die met de zoekstrings zijn gevonden

Frame	Gevonden met zoekstring	Niet gevonden
Diagnostisch	1992	4483
Prognostisch	2639	3836
Thematisch	2305	4170
Episodisch	3748	2727

PRECISION

Welke artikelen zijn meegenomen in de analyse, maar horen er niet bij, steekproef van 40 artikelen

Tabel. Precision - Steekproef op aanwezigheid van de frames

Frame	Frame aanwezig	Frame niet aanwezig
Diagnostisch	35	5
Prognostisch	32	8
Thematisch	35	5
Episodisch	38	2

Formule precision:

$$\text{Precision} = \frac{\text{True Positive (TP)}}{\text{True Positive (TP)} + \text{False Positive (FP)}}$$

Diagnostisch

Berekening: $35/(35+5) = 0,875$

Precision = $87,5\% = 0,875 * 1992 = 1743$ artikelen naar verwachting terecht gevonden

Prognostisch

Berekening: $32/(32+8) = 0,8$

Precision = $80\% = 0,8 * 2639 = 2111$ artikelen naar verwachting terecht gevonden

Thematisch

Berekening: $35/(35+5) = 0,875$

Precision = $87,5\% = 0,875 * 2305 = 2017$ artikelen naar verwachting terecht gevonden

Episodisch

Berekening: $38/(38+2) = 0,95$

Precision = $95\% = 0,95 * 3748 = 3561$ artikelen naar verwachting terecht gevonden

RECALL

Recall: Welke artikelen zitten niet in de analyse, maar horen er wel bij, steekproef van 40 artikelen.

Frame	Frame niet aanwezig	Frame aanwezig
Diagnostisch	38	2
Prognostisch	37	3
Thematisch	34	6
Episodisch	33	7

Formule recall:

$$\text{Recall} = \frac{\text{True Positive (TP)}}{\text{True Positive (TP)} + \text{False Negative (FN)}}$$

Diagnostisch

Berekening: $2/(2+38) = 0,05$

False negative = $5\% = 0,05 * 4483 = 224,15$

Recall: $TP/(TP+FN) = 1743/(1743+224,15) = 88,6\%$

Prognostisch

Berekening: $3/(4+37) = 0,075$

False negative = $7,5\% = 0,075 * 3836 = 287,7$

Recall: $TP/(TP+FN) = 2111/(2111+287,7) = 88\%$

Thematisch

Berekening: $6/(6+34) = 0,15$

False negative = $15\% = 0,15 * 4170 = 625,5$

Recall: $TP/(TP+FN) = 2017/(2017+625,5) = 76,3\%$

Episodisch

Berekening: $7/(9+33) = 0,175$

False negative = $17,5\% = 0,175 * 2727 = 477,23$

Recall: $TP/(TP+FN) = 3561/(3561+477,23) = 88,2\%$

	Diagnostisch	Prognostisch	Thematisch	Episodisch
Totaal artikelen	1992	2639	2305	3748
Na precision	1743	2111	2017	3561
Na recall	2216	2927	2931	4225